

Стенографски дневник

на 27. заседание

Четвъртък, 23 януари 1947 г.

(Открито в 16 ч.)

Председателствувал подпредседателят Атанас Драгиев. Секретари: Яни Янев и Димитър Георгиев.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Стр.	Стр.
Съобщения:	
Отпуски	369
Питане	369
Предложение	369
По дневния ред:	
Законопроекти: 1. За увеличение размерите на някои глоби и такси по наредбата-закон за народната милиция. (Първо четене)	369
Говорили: Петър Братков	370
Христо Каркямов	372
Черню Чендов	373
М-р д-р Ив. Стефанов	374
2. За увеличение размерите на някои такси и глоби. (Първо и второ четене)	375, 376
3. За отменяване задълженията на Министерството на войната към Министерството на земеделието и държавните имоти. (Първо и второ четене)	376
4. За изменение и допълнение на закона за общия градоустройствен план на Столичната голяма община. (Първо четене)	377
Говорили: Димитър Котев	379
Васил Пивурджиев	380
Стоян Божков	381
М-р Георги Драгиев	382
5. За изменение на закона за патентите за изобретения. (Второ четене)	383
6. За изменение на закона за търговските и индустриални марки. (Второ четене)	383
7. За изменение и допълнение на наредбата-закон за индустрията. (Второ четене)	384
Дневен ред за следващото заседание	384

Председателствуваш Атанас Драгиев: (Звъни) Има нужното число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Али Бекиров, Ана Стоянова, Ангел Димитров, Ангел Коев, Андрей Михайлов, Асен Тончев, Благой Николов, Борис Костов, Борис Бонов, Бочо Илиев, Васил Караджов, Васил Христов, Венера Клиничарова, Витко Цветков, Вишо Начев, Генчо Райков, Георги Божков, Георги Хълчев, Георги Първанов, Георги Динев, д-р Георги Славчев, Господин Димов, Гочо Терзиев, Деню Николов, Димитър Ненов, Димитър Стоименов, Дончо Досев, Жейка Хардалова, Желю Иванов, Желязко Стефанов, Иван Василев, Иван П. Димитров, Иван Попов, Иван Чуков, Илия Маринов, Илия Добрев, Йордан Чобанов, Кирил Клисурски, Кирил Пенев, Костадин Велев, Костадин Лазаров, Къню Вълков, Лалю Георгиев, Макра Гюлева, Манахил Стоянов, Мано Пейков, Мария Маринов, Минчо Панов, Михаил Дулев, Младен Блджов, д-р Ненчо Николаев, Никола Разлоганов, Никола Маринов, д-р Никола Христов, Панчо Жеков, Петко Кунин, Петко Деков, Петко Пеев, Петко Арабаджиев, Петър Бабиков, Петър Запрянов, Петър Йовчев, Слав Баджиков, Сотир Колев, Стефан Цанов, Стойне Христов, Стою Неделчев, Тано Цолов, Титко Черноколев, Тодор Киров, Тодор Лазаров, Цанко Григоров, Юсеин Шолев, Яна Георгиева и Янко Димитров.

Съобщавам на г-да народните представители, че председателството е разрешило отпуски на следните г-да народни представители: Алексн Гогов — 3 дни, Георги Кръстев — 2 дни, Запрян Костадинов — 1 ден, Рангел Даскалов — 2 дни, Цветан Максимов — 1 ден, Васил Иванов Василев — 1 ден, Димитър Трифонов Петров — 1 ден, Дичо Тодоров — 1 ден и Иван Пенчев — 1 ден.

Постъпило е заявление от народния представител Сава Дълбоков, който иска 5-дневен отпуск по болест. Понеже същият се е ползвал с повече от 20 дни, нужно е Народното събрание да му разреши искания отпуск. Които г-да народни представители са съгласни да се разреши на народния представител Сава Дълбоков 5 дни отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Постъпило е питане от народния представител д-р Диню Иванов Гочев до г-на министъра на народното здраве относно цените на инжекциите. Това питане ще бъде изпратено на г-на министъра на народното здраве, за да отговори.

Постъпило е от Министерството на финансите предложение за одобрение 12. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 23 декември 1946 г., протокол № 151, относно продажбата на спирта, добит от изваряването на пиросулфидни мармалади от реколта 1944 г.

Това предложение ще бъде раздадено на г-да народните представители и ще бъде поставено на дневен ред.

Пристъпваме към дневния ред. Точка първа:

Първо четене на законопроекта за увеличение размерите на някои глоби и такси по наредбата-закон за народната милиция.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Яни Янев (з): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за увеличаване размера на някои глоби и такси по наредбата-закон за народната милиция

Г-да народни представители! По наредбата-закон за народната милиция, обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 157 от 1937 г., изменена през същата година — „Държавен вестник“, бр. 224, са предвидени глоби за нарушение милиционерските разпоредби и такси за извършване на услуги, издаване на свидетелства, които глоби и такси днес при посъпването на живота и сегашната стойност на левя са крайно ниски.

В чл. 114 от същата наредба-закон е определено глоба от 5 до 100 лв. за нарушение разпоредбите на милицията относно реда, движението, чистотата и благоуличието по улиците и публичните места.

В чл. 166 — такса от 50 до 2.000 лв. за искане разрешение за откриване на общодостъпно заведение, курсове, бюра и други подобни.

Такса от 50 лв. за издаване на удостоверение за местожителство, за закриване досие на чужд поданик, приел българско поданство, за регистрация на чужд поданик и за установяване преминаването през страната.

Такса от 5 лв. за всяко запитване за адрес от частни лица.

Такса от 30 лв. за издаване свидетелство за фойтонджия.

Такса от 10 лв. за издаване свидетелство за колар.

В чл. 167 — глоба до 2.000 лв. за неизпълнение или нарушение на законна милиционерска разпоредба.

В чл. 169 — глоба до 20.000 лв., който не бъде на мястото си в деня и часовете на милиционерска проверка, посочени от него в клетвено обещание.

В чл. 172 — глоба до 1.000 лв. за издаване на нова лична карта при задържане на старата от милиционерски органи за нарушение на милиционерска наредба.

В чл. 173 — глоба до 5.000 лв. за извършване на престъпно деяние от лице, което е предупредено по чл. 120 от тази наредба-закон да не извършва това деяние.

В чл. 174 — глоба до 3.000 лв. за неизпълнение задълженията за разписване беднаж или няколко пъти през деня в специална книга в околийското управление.

В чл. 175 — глоба до 5.000 лв. за откриване, придобиване собственост или право на експлоатиране на общодостъпно заведение без предварително разрешение.

В чл. 176 — глоба до 3.000 лв. на съдържател на общодостъпно заведение, който приеме на служба при себе си лице, неприетавашо удостоверение по чл. 140 на същата наредба-закон.

В чл. 177 — глоба до 5.000 лв. за съдържател на общодостъпно заведение, който не води книга за отседващите в заведението му лица.

В чл. 178 — глоба от 5.000 лв. до 20.000 лв. за изсочване публично събрание без предварително разрешение по чл. 144 от същата наредба-закон.

В чл. 179 — глоба до 5.000 лв. за откриване на публично събрание не в определеното за това място.

В чл. 181 — глоба до 10.000 лв. за недаване съдействие на народната милиция по чл. 164 от този наредба-закон.

Размерите на предвидените в цитираните членове глоби и такси при днешното положение, на повишени цени и увеличено банкнотно обращение са крайно ниски, незначителни и губят смисъла и значението си на наказателни санкции за нарушаване или изпълнение на милиционерските разпоредби.

Министър: Антон Югов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за увеличение размера на някои глоби и такси по наредбата-закон за народната милиция

Чл. 1. Увеличават се размерите на глобите и таксите по наредбата-закон за народната милиция, както следва:

В чл. 114. цифрите „5 и 100“ се заменят съответно с „50“ и „500“.

Чл. 116 добива следната редакция: „Милиционерските глоби, наложени по чл. 114, не подлежат на обжалване в размера им до 100 лв., а над този размер могат да се обжалват пред съответния участъков или околийски началник на народната милиция.“

В чл. 166, т. 1, цифрите „50“ и „2000“ се заменят съответно с „500“ и „20.000“; т. 2, цифрата „50“ се заменя с „200“; т. 3, цифрата „5“ се заменя с „50“; т. 4, цифрата „30“ се заменя с „500“; т. 5, цифрата „10“ се заменя с „300“.

В чл. 167 цифрата „2000“ се заменя с „10.000“.

В чл. 169 цифрата „20.000“ се заменя с „30.000“.

В чл. 172 цифрата „1000“ се заменя с „5000“.

В чл. 173 цифрата „5000“ се заменя с „30.000“.

В чл. 174 цифрата „3000“ се заменя с „20.000“.

В чл. 175 цифрата „5000“ се заменя с „20.000“.

В чл. 176 цифрата „3000“ се заменя с „20.000“.

В чл. 177 цифрата „5000“ се заменя с „20.000“.

В чл. 178 цифрите „500“ и „20.000“ се заменят съответно с „2000“ и „30.000“.

В чл. 179 цифрата „5.000“ се заменя с „20.000“.

В чл. 181 цифрата „10.000“ се заменя с „50.000“.

Чл. 2. Настоящият закон влиза в сила петнадесет дни след обнародването му в „Държавен вестник“.

Председателстващ Атанас Драгиев: Има думата народният представител Петър Братков.

Недялко Атанасов (ЗНП): Г-н председателю! Този закон не е само фискален. Този закон е от чисто вътрешна политика и г-н министърът на вътрешните работи трябва да бъде тук, за да слуша критиката, а не го няма.

Петър Братков (сЛ): Уважаеми г-жи и г-да народни представители! В декларацията на правителството, с която то излезе пред Великото народно събрание и в името на която получи неговото доверие, като се правя преглед на изминалия път от първия етап на отечественофронтовското управление и като се чертаят мероприятията, които предстоят да бъдат проведени през втория етап на отечественофронтовското управление, се изказва уверението, че правителството ще премахне много от онези стеснителни, от онези ограничителни мероприятия, които са били абсолютно необходими за първия етап на отечественофронтовското управление, но които за втория етап не могат да бъдат поддържани от същата необходимост. Тази декларация на правителството в този важен и съществен неин пункт съдържа един политически ангажимент, едно обещание пред българския народ, че наистина стеснителните мероприятия от първия етап на отечественофронтовското управление ще бъдат премахнати. Целият български народ очаква тази декларация на правителството да бъде съпроводена със съответните дела. Преди обаче да бъдат закрити концлагерите, преди да бъдат опразнени затворите от политическите затворници, ...

От мнозинството: Е-й-й! (Веселост)

Председателстващ Атанас Драгиев: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): ... преди да бъдат премахнати стеснителните и ограничителни мероприятия, отнасящи се до свободата на словото и свободата на печата, съдържащи се в наредбата-закон за защита на народната власт и в закона за печата, правителството, за обща изненада, внася един законопроект, с който цели да засили санкциите на известни стеснителни разпоредби, които се съдържат в наредбата-закон за народната милиция.

Един от мнозинството: За да не вършиш мизерии.

Петър Братков (сЛ): Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Наистина с този законопроект не се създават нови стеснителни и ограничителни мероприятия, защото не се създават нови състави на престъпления или нарушения, но все пак фактически засилването на санкциите на известни стеснителни разпореджания в закона, с цел да бъде засилен предупредителният характер на тези ограничителни разпореджания в закона, е равносилно със създаването на нови стеснителни и ограничителни мероприятия.

Един от мнозинството. Но против нарушителите на закона.

Петър Братков (сЛ): И затова този законопроект на г-н министъра на вътрешните работи е в грубо противоречие с декларацията на правителството. (Ръкоплескания от опозицията) В този законопроект, с който се правят първите изменения в фашисткия закон за държавната полиция, горжката на министъра на вътрешните работи е да засили неговите санкции, ...

Един от мнозинството: Срещу фашистите.

Петър Братков (сЛ): ... да засили репресивния характер, който се съдържа в предвидените в закона разпоредби. Поради това законопроектът може да бъде спокойно окачествен като едно антидемократично мероприятие на г-н министър Югов. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Антифашистко.

Петър Братков (сЛ): Какви са по-важните разпореджания на този законопроект? Аз ще се спра на тези разпоредби от законопроекта, които засягат важни обществени и политически въпроси. Как се до ония разпореджания в законопроекта, които се отнасят до полицейски мерки относно публичните събрания, а следователно и относно свободата на словото. В мотивите на законопроекта обаче се въздига в законно разпореджване една реакционна практика, каквато е практиката да се изисква предварително полицейско разрешение за свикването на публични събрания, нещо, което не се съдържа в самия закон за народната милиция. Така, в мотивите към чл. 178 на законопроекта е казано, че ще се налага глоба от 5.000 до 20.000 лв. за насрочване публично събрание без предварително разрешение по чл. 144 от същата наредба-закон.

Един от опозицията: Това е реакция.

Председателстващ Атанас Драгиев: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): Съдържа ли обаче наредбата-закон за народната милиция разпореджания, по силата на които да бъдат заставени тия, които искат да свикат публично събрание, да искат предварително разрешение, или не съдържа? В наредбата-закон за народната милиция, не в чл. 144, както погрешно се визира този текст в мотивите към законопроекта, а в чл. 143 е казано: „Който иска да свика публично събрание в градовете, е длъжен да съобщи — а не да иска разрешение — писмено четири часа по-рано в местното полицейско управление за това, като посочи мястото, деня, часа на събранията, дневния ред и лицата, които ще говорят на събранията“. Нищо повече и нищо по-малко. Няма поставено в закона, че се иска разрешение за свикването на публично събрание. Обаче административните органи, милиционерските органи и до днес продължават да изискват разрешение за свикването на публично събрание — една практика, която оспесчава полицейските произволи и която не е съгласна със съответните разпореджания на висшата власт. (Ръкоплескания от опозицията) Че това е така, аз ще се позова на един случай. Миналата година, на 27 април, нашата социалдемократическа организация поиска да свика предмайско публично събрание в гр. Видин. Подадохме съответното заявление.

От мнозинството: Е-й-й!

Петър Братков (сЛ): Няма защо да ме иронизирате, дали аз съм социалдемократ или не. Не сте вие, които ще определите това. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Да, ние ще определим!

Петър Братков (сЛ): Подадохме съответното заявление до Държавната сигурност, с което бяха уведомени органите на милицията, че предстои свикването на публично предмайско събрание. В отговор на това Държавната сигурност с писмо, изходящо № 3690, от 27 април 1946 г. пише: „До г-н председателя на местния комитет на Работническата социалдемократическа партия — обединена — Видин.“

Вълко Черсеиков (к): Работнически!

Константин Русинов (к): Работническа партия без работници!

Петър Братков (сЛ): Ние сме още работници, но вие искате да бъдете народна партия сега. Вижда ви се тясно пролетарското местце.

Райко Дамянов (к): Ех да се не види!

Един от мнозинството: Достоеен защитник си на Кръстю Пастухов и достоеен син!

Петър Братков (сЛ): Аз ще ви кажа: мене са ме избрали работниците от села и градове, а не г-н Югов. (Ръкоплескания от опозицията) В това писмо Държавната сигурност пише: „Съобщава Ви се, че за свикане публично събрание е необходимо да подадете заявление за разрешението му. Вие не сте сторили това, а в заявлението изисквате само да ви се изпратят милиционери за спазване реда в събранията. Началник на държавната сигурност Лозан Порчелов“. Оригинал и печат запазени.

А това предмайско публично събрание беше насрочено от нашата организация с двама оратори работници от порцелановата фабрика. (Ръкоплескания от опозицията) И на тези работници не бие допуснато събранията, защото не е искано разрешение, а се разреши на председателя на първомайския комитет в гр. Видин, изпечен привърженик на проф. Александър Цанков, да свика по същото време на същото място и в същия салон предмайско събрание от името на Отечественния фронт. (Ръкоплескания от опозицията)

Така че тази практика, да се изискват предварителни разрешения за свикване на публични събрания, не е осветена от закона. Тя е осветена обаче от полицейския произвол, от административните шмекерии на разни големи и малки фактори по села и градове.

Един от мнозинството: Не си го изпитал, затова така говориш!

Друг от мнозинството: По-големи шмекери от вас има ли?

Петър Братков (сЛ): Какво изменение се иска на тия съответни текстове от закона за народната милиция? Предвижда се глоба, която е предвидена по чл. 178 от закона за народната милиция за свикване на публични събрания, без да се изпълнят формалностите по чл. 143, т. е. без да са уведомени съответните полицейски органи и която досега беше от 500 до 20.000 лв. — това наказание г-н министърът на вътрешните работи счита, че било малко — да бъде увеличена, да стане от 2.000 до 30.000 лв.

Един от опозицията: Демокрацията, няма какво да се каже!

Петър Братков (сЛ): Същото изменение се иска и в следващия текст от закона за народната милиция, в чл. 179: който свика публично събрание на открито не в определеното за това място, съгласно чл. 144, се подлага на наказание глоба до 5.000 лв., по стария фашистки текст. В ултрадемократичния текст на г-н Югов се предвижда увеличение на глобата до 20.000 лв.

Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Аз ви моля да не се съгласявате с тия изменения, които се предвиждат в законопроекта.

От мнозинството: Е-й-й!

Петър Братков (сЛ): Недейте да пропикирате, защото вие сте най-големите майстори на свикване стихийни публични събрания, където трябва и където не трябва. (Ръкоплескания от опозицията)

Константин Русинов (к): Защото народът върви с нас.

Петър Братков (сЛ): И ако трябва да се приложат санкциите на закона спрямо такива, които не спазват милиционерските мерки за свикване публични събрания, то без съмнение тия санкции най-напред ще изплющат по вашия собствен гръб.

Един от мнозинството: На народа не се налагат санкции.

Петър Братков (сЛ): Но за да искам да не се съгласите с увеличаването на тези санкции, аз се позволявам и на друго едно съображение, което смятам, никой от вас няма да отрече. Кой свика публични събрания? Кой устройва политически публични събрания? — Обикновено политическите дейтели. А политическите дейтели от всички политически партии, които са признати днес като съществуващи партии, без изключение са бедни хора.

Цола Драгойчева (к): Без изключение!

Петър Братков (сЛ): Наказанието до 20.000 лв. глоба за неспазване съответните разпоредби от закона за народната милиция е достатъчно голямо и достатъчно предупредително, за да не си позволим никой лукс, освен ако се не смята от привилегированите, да свиква публично събрание, без да спазва разпореденията на закона.

Райко Дамянов (к): Ще се спазват разпореденията на закона. Но я кажи до 9 септември кой е издавал фашистки вестник?

Петър Братков (сЛ): Един господин тук ме пресича, че съм издавал фашистки вестник, а това не е истина. Фашистки вестник се издаваше и сега се издава от вашия заветждащ агитпропа във Видин, Петко Здравен.

Райко Дамянов (к): Кажете, защо те арестуваха на 9 септември?

Петър Братков (сЛ): Защото не ви се подчиних на разпореденията, затова ме арестуваха. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): На фашистите си се подчинявал.

Цола Драгойчева (к): Целият отечественофронтовски комитет е против него.

Петър Братков (сЛ): Г-да народни представители! Тук един господин ме пререкава.

От мнозинството: Е-й-й!

Петър Братков (сЛ): Искате да оспорите моето отношение към фашизма до преди 9 септември.

Райко Дамянов (к): Я си кажи ти отношението към Народния съд.

Петър Братков (сЛ): Моля, аз ще ви поясня. Моето отношение към Народния съд е известно.

Райко Дамянов (к): Защо те арестуваха тебе?

Петър Братков (сЛ): Защото не се подчиних на вашите противозаконни наредби против свободата на защитата пред Народния съд.

Райко Дамянов (к): Затуй, защото не се подчинявах на Отечествения фронт.

Петър Братков (сЛ): Не защото не се подчинявах на Отечествения фронт, а защото не се подчиних на вашата партийна диктатура. А до 9 септември аз бях защитник на повече от 300 души комунисти в Лом, Видин, пред всички съдилища в България. (Ръкоплескания от опозицията) Това е истината.

Крум Миланов (к): По колко лева им вземаше?

Един от мнозинството: Добре си се обогатил, като си ги ограбил.

Петър Братков (сЛ): Кой ги е грабил?

Райко Дамянов (к): Ти си ги грабил.

Петър Братков (сЛ): Когато на мене ми даваха един хонорар вашите другари, на вашия приятел от Плевен Кантарджиев даваха три пъти по-големи хонорари. Това е истината. (Ръкоплескания от опозицията) А вие само с клевети можете да живеете.

Един от мнозинството: Кантарджиев водеше делата безплатно.

Иван Зурлов (к): Беше ли изпратен в окупационния корпус в Югославия като фашистки оратор?

Петър Братков (сЛ): Уважаеми народни представители! . . .

Райко Дамянов (к): Я отговори на другия въпрос.

Петър Братков (сЛ): Пояеже г-н Зурлов ми постави един въпрос, ще му отговоря. Бях мобилизиран единично и изпратен в Прокупле през 1944 г., защото съм в черния списък на фашистите. Затова бях мобилизиран. (Ръкоплескания от опозицията. Възгласи от мнозинството)

Един от мнозинството: Нямах вид за черния списък.

Петър Братков (сЛ): Няма да отклоните моята мисъл. — Тия изменения обаче, които се искат да бъдат въведени с законопроекта за изменение на закона за народната милиция, са реакционни, са фашистки.

Христо Юруков (р): Ти си само един карьерист, един користлюбеец. (Глъчка)

Председателствуваш Атанас Драгиев: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): Г-да народни представители! Специално по санкцията в чл. 179 аз ви моля да не приемате предложението и по следните съображения. Често пъти при нашата политическа действителност се случва така, че едно публично събрание на открито, определено първоначално на едно място, трябва да завърши на друго място. При какви случаи? Устройва се един митинг на открито. Обикновено противниците устройват контра-митинг, контра-манифестация, явяват се на същото място. За да се избегне стълкновение, едините се отделят на друго място и продължават работата си там на другото място, изказват се останалите оратори. Следва ли в такива случаи, понеже митингът или събранието е продължило на открито не на определеното предварително място, да се понесе санкцията на закона? По вашата логика, следва. А това не би трябвало да става, защото тия, които са свикали събранието на определеното място, съсем не са виновни, че други с контра-митинг или контра-манифестация са ги принудили да продължат работата си на друго място, а не на първоначално определеното от полицейските органи. Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Единственият смислен закон, който дава едно правилно уреждане на въпроса за публичните събрания, беше законът за гарантиране свободата на публичните събрания. Тоя закон вие го отменяхте. . . .

Димитър Димов (к): На Пастухов закона.

Петър Братков (сЛ): . . . защото се наказваха всички смутители на реда в публичните събрания. (Ръкоплескания от опозицията) А тоя закон се прилагаше . . .

Райко Дамянов (к): Кажете какъв закон защитаваш ти?

Петър Братков (сЛ): . . . не от полицейските органи, а се прилагат от българските съдилища. И вие, които имате практиката да превземате, да разтурвате и да смущавате чуждите събрания, естествено е, че се плащате от такива санкции, които гарантират свободата на словото и свободата на публичните събрания. (Ръкоплескания от опозицията)

Ето защо тоя законопроект, който се предлага от министъра на вътрешните работи г-н Антон Югов, ние го считаме за един антидемократичен, за един профашистки законопроект и няма да гласуваме за него. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Противофашистки закон е!

Председателствуваш Атанас Драгиев: Има думата народният представител г-н Христо Каркяков.

Недялко Атанасов (ЗНП): Министърът на вътрешните работи гледа с едно пренебрежение към Великия парламент. Отговорният министър трябва да бъде тук. Тук няма ЦК да ни управлява.

Райко Дамьянов (к): Я си седни ти там.

Председателстващ Атанас Драгиев: (Звъни)

Христо Каркѝмов (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! На вашето внимание е сложен законопроектът за увеличаване размерите на таксите и глобите по наредбата-закон за народната милиция. Аз бих желал в този момент, когато се разглежда този законопроект, да бъде тук и министърът на вътрешните работи, но изглежда, че г-н министърът чувства известно стеснение.

От мнозинството: Е-й-й!

Един от мнозинството: Уплашил се е! Знае, че ти ще говориш и се е уплашил.

Константин Рускиев (к): Пази Боже от нищо!

Христо Каркѝмов (ЗНП): Недейте вика, когато се разглежда този законопроект, тъй като се касае за закон, против който вие, голямата част, които сте тук, сте водила борба и под чиито удари вие тсе били изложени през фашисткото време. (Възражения от мнозинството)

И вместо г-н министърът на вътрешните работи, който е поел тържествено обещание пред българския народ още от 17 септември 1944 г., че ще бъдат премахнати всички онези изключителни закони, ...

Георги Михайлов Добрев (к): И ще бъдат ликвидирани всички фашистки остатъци!

Христо Каркѝмов (ЗНП): ... които спъват и които ограничават правата и свободите на българския народ, да ни сезира с един закон, с който напълно да бъде отменен този и да бъде създаден нов, съобразен с принципите на демокрацията и на свободата, той ни предлага изменението на един закон, създаден през времето на режима на Кьосеванов и който е създаден изключително срещу надигналите се народни сили, които се бореа против фашистката диктатура. Вместо г-н министърът да бъде верен на своите обещания и на борбата, която е водена в миналото, и да бъдат премахнати законите, които ограничават свободата, той създаде новия закон за трудовите възпитателни общежития. Кому е нужен подобен закон, г-жи и г-да народни представители, ...

Райко Дамьянов (к): Много ти е жалко за фашистите!

Христо Каркѝмов (ЗНП): ... когато знайно е, че много от дейците на Българския земеделски народен съюз преминаха през лагерите в миналото, ...

Един от мнозинството. Кои лагери, къде?

Христо Каркѝмов (ЗНП) ... и днес има някои, които са изправени там само заради това, че са имали смелостта и куража ...

Константин Рускиев (к): Да защищават фашизма!

Христо Каркѝмов (ЗНП) ... да критикуват известни порядки на днешните управници. Къде останаха, уважаеми г-да народни представители, нашите идеали, в името на които ние се борехме в миналото? Ние, които отричаме фашистките закони, днес продължаваме да си служим с тях! Но нещо повече — и да ги усъвършенствуваме.

Райко Дамьянов (к): Против фашистите, против реакцията, против вас!

Христо Каркѝмов (ЗНП): Самият факт, че през тях минаха много сдружени земеделци и доказани антифашисти опровергава Вашата мисъл.

Г-жи и г-да народни представители! Но в какво в същност се иска изменение на тази наредба-закон за народната милиция? Искане за увеличаване на санкциите за нарушение на известни полицейски наредби: Г-н министърът в мотивите на този законопроект твърди, че причината да бъде внесен този законопроект била тази, че левят бил обезценен и неговата покупателна способност намалена и че размерите на глобите по досегашния закон били малки и наложените санкции и глоби не били достатъчни, за да окажат известно въздействие върху нарушителите.

Г-жи и г-да народни представители! Позволете ми да се усъмня в тези добри намерения на г-на министра, тъй като от това място, от тази трибуна преди известно време се заяви, че нишият лев не само че не е загубил своята покупателна способност, но, нещо повече, той е заздравен и че ще бъде напълно всичко възможно, за да не бъде намалена неговата покупателна способност. Това се казва и в самата правителствена декларация.

Следователно не са мотивите тези, които излага г-н министърът, а мотивите са съвършено други, и целите са съвършено други. И ако вие ми позволите да прочета само в кои случаи и при какви нарушения се увеличават размерът на глобите, ще ви стане ясно, че това се върши само с една единствена цел: да се ограничи свободата на българския народ, когато се свикват публични събрания, да обсъжда въпросите, които го интересуват.

Аз няма да ви прочета текстовете, тъй като преждеговорившият достатъчно добре мотивира целите, които се преследват с увеличението на глобите по тези текстове. Но ние и вие, които в миналото сте били поставени да действувате при този закон, не забравяйте, че той беше създаден от Крисновски, и единствените цели, които се

преследваха тогава с него, бяха да се ограничат всички политически прояви на българския народ и да се попречи на неговото политическо развитие.

Райко Дамьянов (к): Сега народът е на власт.

Христо Каркѝмов (ЗНП): Този закон е изграден върху принципите на фашизма и върху принципите на диктатурата. Ние, които проглушваме света, че сме против диктатурата и против фашизма, в същност продължаваме да си служим с неговите закони. Кажете, защо си служите с този закон?

Райко Дамьянов (к): Ако искате диктатура, то е друго.

Христо Каркѝмов (ЗНП): Аз бях депутат и по-рано.

Райко Дамьянов (к): Слушай, слушай! Тезърва ще има фашисти-те да почувствуват диктатурата!

Христо Каркѝмов (ЗНП): Ние смятаме, че с този законопроект се преследват чисто политически цели, и че с увеличаване на тези санкции, които се предвиждат в него, се цели да се удари голямата част от българския народ (Възражения от мнозинството), който се бори за свобода и демокрация. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамьянов (к): Ти ли се бораш за свобода и демокрация?

Един от комунистите: Ти ли, който ходи по селата да разпращаш да не дават наряди?

Христо Каркѝмов (ЗНП): Никой от нас не е ходил.

Един от комунистите: Всички — включително и ти.

Христо Каркѝмов (ЗНП): Най-малко вие можете да ме обвинявате. Никой от нас не е ходил и вие заблуждавате, когато твърдите това.

Един от мнозинството: Всички!

Христо Каркѝмов (ЗНП): Нашите сдружени земеделци изпълняват най-добре своите наряди и своите задължения към държавата. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Всички сдружени земеделци не са опозиционери.

Христо Каркѝмов (ЗНП): Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Че с този закон почитаемата власт си служи, за да преследва днешните свои политически противници, аз имам и конкретни доказателства за това и бих желал г-н министърът да бъде тук, за да чуе, че с този закон се вършат много злоупотребления, много несправди.

От плевенския околийски управител се иска разрешение да се даде една вечеринка в с. Петърница от името на Земеделския младежки съюз.

Един от земеделците: Кой?

Един от опозицията: То се знае.

Христо Каркѝмов (ЗНП): Има един Младежки земеделски съюз, който пази заветите на Александър Стамболийски. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Димитър Котев (к): Но има и един легионерски младежки земеделски съюз.

Христо Каркѝмов (ЗНП): Нищо няма при тях. (Сочи земеделците) И вие сами сте видели, че при тях няма младежки съюз. Младежкият земеделски съюз е там (Сочи опозиционните народни представители. Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): Не си криви душата.

Райко Дамьянов (к): Там са фашистите.

Председателстващ Атанас Драгиев: (Звъни)

Христо Каркѝмов (ЗНП): Вие знаете много добре, че там няма фашисти. И аз съм сигурен, че в този момент, когато правите вашите апострофи, вие сте убедени и напълно вярвате, че ние не сме фашисти, а сме останали верни последователи на завета на Александър Стамболийски. (Ръкоплескания от опозицията)

Цола Драгойчева (к): Отдавна минало.

Димитър Георгиев (к): На заветите на Александър Цанков, но на Александър Стамболийски.

Христо Каркѝмов (ЗНП): На заветите на Александър Стамболийски, а не на Александър Цанков.

Райко Дамьянов (к): Стефансон при кого е?

Христо Каркѝмов (ЗНП): Околийският управител позволява тази вечеринка. Младежите продават билетите, но на другия ден мметът на с. Петърница издава нареждане, че вечеринката е забранена.

тъй като имало телефонно съобщение от държавната сигурност в гр. Плевен да бъде забранена.

Райко Дамянов (к): Стефансон там ли е бил?

Христо Каркъмов (ЗНП): Стефансон е при вас.

От мнозинството: А-а-а!

Един от мнозинството. Още малко ще кажеш, че и зелен Колю е при нас.

Райко Дамянов (к): Вие го водехте. Тазв не минава. Ето от-
татък неговият приятел.

Един от мнозинството: След една година ще се срамуваш.

Христо Каркъмов (ЗНП): В с. Сухиндол младежи земеделци също искат да дадат своя вечеринка, на която да представят пиесата „Метежници“ от Карадимов.

Един от мнозинството. Иван Дуков къде е? Защо не кажеш?

Христо Каркъмов (ЗНП): Слушай, слушай! Младежите продават билетите, но околийският управител нарежда и забранява вечеринката.

Един от комунистите: Кога?

Христо Каркъмов (ЗНП): Сега, на 25 януари, другарю! И вместо г-н министърът да измени закона така, че на всички милиционерски органи, които злоупотребяват със своята власт и забраняват по нелепни поводи на младежите земеделци да дават свои вечеринки и утре, да се налагат най-строги санкции, изобщо такива санкции да се налагат както на нарушителите на закона, така и на тези, които вършат престъпление по този закон, той върши тъкмо обратното. Явни са целите и намеренията на този законопроект.

Един от мнозинството: Имате грешка!

Христо Каркъмов (ЗНП): Но, г-жи и г-да народни представители! Никой от насилниците, който е искал с ограничителни мерки да спре стремежа на народа за свобода и демокрация, не е успявал, не ще успеете и вие с налагането на нови глоби да спрете и да прочтете на българския народ (Ръкоплескания от опозицията) да се организира и да се бори за своята свобода и да създаде у нас условия за истинска свобода и демокрация. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Хайде стига!

Димитър Георгиев (к): Не вярваш, като приказваш това.

Васил Мавриков (к): С кого да се бори, бе Каркъмов?

Димитър Георгиев (к): Зорлем приказва, защото Никола Петков му е казал.

Христо Каркъмов (ЗНП): Никола Петков се бори и продължава да се бори. Той остава верен на борбата, която нашият водач Александър Стамболийски е водил, ...

От мнозинството: А-а-а!

Христо Каркъмов (ЗНП): ... а вашите приятели (Сочи земеделците) изневериха. Не са ви полезни вече, защото никой няма с тях. (Ръкоплескания от опозицията) Вие знаете това и скоро ще потърсите нашето сътрудничество. И вместо да копаете пропаст между нас и вас, замислете се! Вие ще се срамите утре, че сте имали такова поведение към нас. (Ръкоплескания от опозицията)

Никола Айлъков (к): Я кажи, кой те спаси в Сопот? Не беше ли милицията, която хулиш? Милицията те спаси, когато отиде да видиш „Долу Отечествоният фронт.“ Отечествоният фронт те спаси. (Възражения от опозицията)

Христо Каркъмов (ЗНП): За Сопот недей говори, за да не кажа кой как е служил на борбата в миналото и кой как е устоявал интересите на българския народ. (Възражения от мнозинството)

Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Ние, представители на Земеделския съюз, ...

Един от мнозинството: На Зелен Колю.

Христо Каркъмов (ЗНП): заявяваме, че няма да гласуваме този законопроект, тъй като с него се върши едно ново посегателство върху правата и свободите на българския народ. (Възражения от мнозинството) тъй като с него се налагат нови ограничителни мерки, с които вие искате да отнемете правото и възможността на българските селяни да се борят за своите права и своите интереси. (Ръкоплескания от опозицията)

Райко Дамянов (к): Бре, бре! Хайде, стига вече!

Христо Каркъмов (ЗНП): Ние оставаме верни на борбата, която водихме преди 9 септември (Ръкоплескания от опозицията. Въз-

ражения от мнозинството) и ще я водим дотогава, докато в нашата страна се създадат условия за истинска свобода, демокрация и народовластие. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Георгиев (к): Никола Петков не ти ръкоплеска, Христо! Той не те харесва.

Христо Каркъмов (ЗНП): Хареса ме. И ти ме хареса, защото по този закон и тебе те гониха. 5 пъти беше интерниран. Аз съм интерниран три пъти по него. Вместо да се срамиш, приказваш.

Председателствуваш Атанас Драгиев: Има думата народният представител Черню Чендов.

Черню Чендов (к): (От трибуната) Уважаеми народни представители и народни представители! Всеизвестна и всепризната е обстановка, излъчваща мотивите към законопроекта, който се предлага за разглеждане на Великото народно събрание. Глобите и таксите, предвидени в наказателните разпоредби на закона за народната милиция, днес при поскъпването на живота са крайно ниски. Народната милиция, която работи в един от най-важните исторически моменти на страната, ...

Един от опозицията: Милицията няма за задача да глобява, а да пази реда.

Един от мнозинството: Пазете реда — няма да ви глобява никой!

Черню Чендов (к): ... пред която са изправени тежките и сложни задачи за запазване реда, спокойствието и законността в държавата, трябва да разполага с бързи, навременни и ефикасни законни средства срещу нарушението и смущенията в живота на гражданите и обществото. И какво конкретно се иска с този законопроект? За нарушение разпоредбите на милицията относно реда, движението, чистотата и благоприличието по улиците и публичните места в чл. 114 от наредбата-закон от 1937 г. е определена глоба от 5 до 100 лв., а сега с законопроекта се иска изменение съответно на 50 и 500 лв.

По-нататък, според чл. 116, процедурата се изменя в смисъл, че глобите над 100 лв. се обжалват пред съответните участъкови или околийски милиционерски началници. (Възражения от опозицията) При тези минимални и незначителни размери в наредбата-закон, ако чакаме за всяко криминално нарушение в живота да отиде съдия да го разрешава, положително неселението ще ви изгони със сопи от селата. (Възражения от опозицията)

Председателствуваш Атанас Драгиев: (Звъни)

Черню Чендов (к): При тези минимални и незначителни размери в наредбата-закон, каква предупредителна и респектираща мярка би оказала глоба между 5 и 100 лв. за нарушения в някоя кашу-мяла от настроенния пивница, където разпуснати безделници вършат неприлични сцени и повтарят цинични безобразия? (Възражения от опозицията) Макар и в този си нов повишен размер поради поскъпването на живота, глобата не изменя своята форма и съдържание като обществено-възпитателна мярка, тя не е санкция за престъпление.

Иска се изменение на точка първа на чл. 166 в смисъл, милиционерските такси, събирани в полза на държавното съкровище за искане разрешение за откриване на общодостъпни заведения, курсове, бюра и други подобни, определени в наредбата-закон от 1937 г., в размер от 50 лв. до 2.000 лв. да се заменят съответно с 500 и 20.000 лв., по точка втора на същия чл. 166 таксата за издаване на удостоверение за местожителство, за закриване досие на чужд поданик приел българско подданство, за регистрация на чужд поданик и за установяване преминаването през страната от 50 лв. се увеличават на 200 лв.; по точка трета иска се от 5 лв. таксата да се увеличи на 50 лв.; по точка четвърта — от 5 на 500 лв.; по точка пета, за издаване свидетелства на колири — от 10 лв. на 300 лв. Ясно е, че добрата уредба на обществените служби, заощагярващи труда на държавата в лицето на съответния апарат за услуги, повишава своята стойност с общото поскъпване на живота.

Също така с настоящия законопроект се предлага изменение на чл. 167 от наредбата-закон от 1937 г. Какво гласи този текст? Чл. 167 гласи: (Чете) „Който не изпълни никак или както трябва, или наруши една законна полицейска наредба, наказва се, ако не е предвидено в наредбата-закон по-тежко наказание, с глоба от 2.000 лв.“ Предлага се това наказание от 2.000 лв. да се замени с 10.000 лв. Предлага се също чл. 169 да претърпи съответна промяна — увеличение на глобата от 20.000 лв. на 30.000 лв., както и следващите текстове — да не ги изброявам — от чл. 172 до 181.

За да бъде кратък, аз ще се спра само на чл. 173 от настояществувания закон за народната милиция. Този текст предвижда: който извърши деяние, което е предвидено да не върши с протокол по чл. 120 от този закон, наказва се, ако извършеното деяние не е вече по-тежко наказание, с 5.000 лв.; а по настоящия законопроект тая глоба се увеличава на 30.000 лв. Това е една от най-големите глоби в полза на държавното съкровище. Тук не се касае до търсене на обекти и ресурси за хазната чрез наказателните разпоредби на закона, който прилага народната милиция, а да се отговори на крещящите нужди на живота. Редица спорове, кавги, лобозии, семейни раздори, обществено нетърпими семейни и лични отношения, които чакат навременно и бързо разрешение за запазване шо-годе необходимата хармония в обществото, налагат ефикасни превантивни мерки.

(В залата влиза временният председател на Републиката и председател на Народното събрание Васил Коларов, посрещнат със ставане на крака и ръкоплескания от бюрата, министрите и народните представители от мнозинството)

Достатъчно е един ден да останем пред вратите на едно околийско управление, за да видим в повечето случаи колко твърди и колко осезателни трябва да бъдат мерките спрямо нарушителите на семейния и обществения порядък, за да се възвърне нормалното русло в личния, семейния, а някъде и в обществения живот. Много често, почти ежедневно, тормозени майки от пияни съпрузи, изхвърлени на улицата от мащехи майки доведени деца, системно излагани на гладна смърт такива безпомощни деца, разпродажба на движими и недвижими имуществата от разпуснати пияни синове или бащи и пр. и пр. пълноти в живота от подобно естество извикват интервенция от страна на публичната власт. Всеки истински пострадал моли в много случаи не само за предупреждения и глоби, но и след многото неизпълнени предупреждения моли за по-тежки наказания. Дори има майки и бащи, които искат интерниране на своите пияни синове, или да бъдат мобилизирани във войската.

Г-да и г-жи народни представители! Аз тук искам да се спра на положението, което изнесе Петър Братков, народен представител от опозицията, социалдемократ. Той даде пример с чл. 178, по който член трябва да се иска предварително разрешение от милиционерските власти за публични събрания. Защо именно трябвало да се иска предварително разрешение? Ами заради туй, защото опозицията в нашата страна нито един път не може да направи публично събрание при пълна свобода, освен такива криминално-провокационни сбори от по 10—20 души. (Възражения от опозицията) които предизвикваха и създаваха известни безредици тук-там по места. Петър Братков си спомня през м. март миналата година, когато беше обявено тяхно опозиционно публично събрание в с. Винарово, Видинско, и имаше същевременно едно контра-събрание на отечественофронтовската партия. . .

Иван Дуков (ЗНП): Както винаги. И то не само там.

Черню Чендов (к): Какво стана? Понеже народът не отиде на тяхното събрание, (Възражения от опозицията) те трябваше да направят някое безредице, трябваше да направят някаква суматоха, трябваше да направят нещо, което да провокира режима на нашата страна. И един от техните хора, който е от лагера на Никола Петков, бивш полицай, с нож уби един комунист; вървейки в манифестацията.

От мнозинството: Позор! (Стоян Кърлов, Недялко Атанасов и други от опозицията възразяват)

Председателстващ Атанас Драгиев: (Звъни) Правя Ви бележка.

Крум Славов (сЛ): (Към председателстващия) А на противната страна (Сочи мнозинството) не правите бележка. Скандално престрашение!

Черню Чендов (к): Завчера другарят Георги Димитров направя бележка, че трябва да има оперативност във Великото народно събрание. Кой спъва работата? Вие, опозицията, спъвате работата на Великото народно събрание за такива дребни неща, които са всепризнати. (Възражения от опозицията)

Недялко Атанасов (ЗНП): Почвате заседанията в 4 часа. Чакаме цели часове.

Председателстващ Атанас Драгиев: (Звъни)

Черню Чендов (к): Измененията, които се предлагат, са едно отговорище на времето ефикасно средство в ръцете на народната милиция за запазване реда и спокойствието в страната. Досега нашите много добри, нашите демократични, нашите оглавни милиционери получаваха не един укор по места от своите началници, че някъде не успяват да предотвратят известно безобразие, само защото предварителните им мерки се очертават в слобите рамки на глоби от по 5 до 10 и 100 лв. Великото народно събрание трябва да мине и гласува ударно. . .

От опозицията: А-а-а! Разбира се!

Черню Чендов (к): . . . това изменение в закона от 1937 г. за да премахнем притеснението на нашите милиционери от смешните мерки от минималните глоби, и да отговорим на живота.

Нашата опозиция безспорно няма да се съгласи с тези промени, тя реагира. Нейните педи са ясни още от първите дни на отечественофронтовското време. Те искат да видят народната милиция със слаби ръце, те искат дори тя да бъде без оръжие в ръка, да бъде безсилна да пази реда в страната. Това е толкова по-необходимо за тях—за вас (Сочи опозицията)—колкото опозиция, реакция и фашизъм се покриват. Те знаят много добре, но и вие знаем много добре, че народната милиция. . .

Минчо Драгдаревски (ЗНП): Кой ти писа речта, та я сричаш така?

Черню Чендов (к): Ако напусна писаното, положително ще изгубя огън и жупел върху вас.

От опозицията: Е-е-е!

Един от опозицията: Ти си стар фашист.

Председателстващ Атанас Драгиев: (Звъни)

Черню Чендов (к): Никога не съм бил фашист. От 1941 до 1944 г. съм бил с партизаните и партизаните ме направиха околийски управител. Заедно с вашия Замфир Филипов, за който вие пестите тук

песен толкова време. . . (Възражения от опозицията) Точно това искам да ви кажа, че Замфир Филипов не е убит. Той умря през ноември или декември и вие му направихте погребение, обаче неговото политическо погребение. . .

Един от опозицията: Как не ви е срам!

Черню Чендов (к): . . . беше направено още през м. март 1945 г., когато, викайки че Народният съд осъди народните главорези и палачи, Замфир Филипов се намери, че не е достоен за такава борба срещу фашизма, напусна и дойде при вас, при реакцията и при фашизма. (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Кочо Бонев (ЗНП): Затуй ли го убихте?

Черню Чендов (к): Вие направихте издишен шум по този въпрос. Проверете в медицинския акт и вие ще се уверите, ще се увери и целият български народ, че Замфир Филипов умря от туберкулозни каверни в гърдите и ларингит.

Недялко Атанасов (ЗНП): С пречупени ръце и премазана глава.

Райко Дамскиев (к): Така ли?

Черню Чендов (к): Това са го направили оння, на които беше обещал от вашите пари; вие навреме не му ги дадохте и той не ни ги даде, и те, като пияни, го бяха.

Председателстващ Атанас Драгиев: (Звъни)

Кочо Бонев (ЗНП): Защо не сте съгласни на парламентарна анкета?

Черню Чендов (к): И трябва да се забележи, че нашата народна милиция, която беше за реда през първите законодателни избори, за референдума за народна република, за реда в изборите за Велико народно събрание, макар и при крайно неблагоприятни условия, при безбройно криминални и политически провокации от реакционната опозиция, запази такъв ред, който ще служи за образец на много демократични страни в Европа и в света. (Ръкоплескания от мнозинството)

От опозицията: А-а-а!

Черню Чендов (к): С напълно демократични средства и похвати народната милиция ще защитава реда и законността в нашата страна.

От името на нашата парламентарна група на Българската работническа партия (комунисти), аз заявявам, че вие ще гласувате законопроекта по принцип. (Ръкоплескания от мнозинството)

Един от опозицията: Няма да ви осигури повече болшинство.

Председателстващ Атанас Драгиев: Няма други записани оратори.

Има думата г-н министърът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: Уважаеми народни представители и представителки! Очевидно е от едно бегло преглеждане на мотивите на предложения законопроект, че се касае до едно много просто нещо. (Възражения от опозицията)

Един от опозицията: Трябват ти много пари, затуй правиш увеселение.

Председателстващ Атанас Драгиев: (Звъни)

Министър д-р Иван Стефанов: Касае се да се увеличат едни такси, които са в смешно малки размери, от 5—10—50 лв., както е било на 200—500 лв. Касае се и за увеличение в по-голям размер на някои такси, за които аз ще се изкажа малко по-подробно. Във всеки случай увеличението на тези такси и глоби се движи изключително в рамките на онова обезценяване на българския лев, което е станало през време на войната.

(В заседателната зала влиза министър-председателят Георги Димитров, посрещнат с ръкоплескания и ставане на крака от мнозинството, министрите и членовете на бюрото)

Тук още един лишен път се демонстрира едно непознаване на тези неща като се говори, че твърдението какво нашият лев като национална монета през последните години и половина-две е относително стабилизирал било опровергано от такива предложения за увеличение на едни или други такси и глоби. Касае се за глоби и такси, чиито размери са били определени в 1937—1938 г. А за всеки гражданин в нашата страна е известно, че през време на войната българският лев се е обезценил 5/4—6 пъти. И тук увеличението на таксите и глобите се движи изключително в тези рамки.

Но да вземем един случай, за който се говори доста много. В случая иска се най-голямо увеличение на глобите, които се отнасят до явно обществено вредни прояви. С чл. 176 се налага глоба на съдържател на общодостъпно заведение, който приеме на служба при себе си лице, неприетежавашо удостоверение по чл. 140. А чл. 140 казва, че съдържател на общодостъпното заведение не може да приеме на служба при себе си лице, което не притежава съответно удостоверение, издадено от милиционерските органи, че не принадлежи към изброените в чл. 124, букви „а“, „б“ и „в“, лица. За кои лица се касае? В чл. 124 се казва, че милицията може да наложи на български поданици да променят местожителството си по реда, оказан в следващите членове на тази глава, а именно:

а) сводници, проститутки, педерасты или сутеньори; б) просяци, безделници или лица с постоянен скандално поведение в обществото; в) осъждани за престъпления от общ характер повече от три пъти, или които по лъжлив начин систематически причиняват имотни щети на гражданите с цел да набавят за себе си или за другите материална облага. Очевидно е, че за такива нарушения трябва да се наложи една по-голяма глоба. И това е направено с предложението за законопроекта. Неправилно се представя тук въпросът така, като че ли по-рано са съществували една глоба в размери, да кажем, 500—2.000 лв., а сега се налагат глоби 10.000, 20.000, 30.000 лв. Това не е вярно. Вярното е, че си остават същите текстове на съответните членове, а се изменят само цифрите, да кажем, от 2 хиляди до 10 хиляди лева; думите „от“ и „до“ си остават.

Що се отнася до членове 178 и 179, където се говори за нарушение на постановленията на чл. 143 и респ. 144, тук наистина се е промъкнала една печатна грешка в мотивите. Отнася се наистина до събрания на закрито и открито. Но имайки пред вид тъкмо това обстоятелство, че се касае до прояви, които са от политически характер, увеличението на глобата по законопроекта е само с 50%, а не 500%. Това е един факт, който господата, които говориха тук като представители на опозиционните парламентарни групи, трябва да го установят. Няма нищо по-лесно от това, такова едно малко повишение да бъде въприето като напълно основателно. Най-сетне в парламентарната комисия може да се направи въпрос за това да не бъде и това повишение направено. Но тук нямаше нужда да се изнесат такива тиради по този въпрос. Очевидно е, че самият законопроект е предвиждал едно различно третиране на разните случаи.

Един от опозицията: Идеята на новото време е друга — да ги няма.

Министър д-р Иван Стефанов: А там, дето има общественоредни прояви, предвижда се свършено основателно едно много по-голямо увеличение, което отива до шест пъти не повече.

Така трябва да се гледа на нещата, когато обективно и безпристрастно те се преценяват. А за съжаление, вие вземахте повод от този законопроект, за да изнесете дълги речи с едно съдържание, което в много отношения не търпи критика. И когато вие излизате с такава критика по този законопроект, който предвижда едно увеличение в напълно оправдани размери, позволете да се подозрат един особени мотиви във вашите речи, а именно: практически вашето опълчване против този законопроект означава едно покровителстване, едно насърчение, бих казал, на всякакви хулигански проявление на разглезени, разхайтени синчаги. („Вярно!“ и ръкоплескания от мнозинството) Вашите речи указват също така на едно косвено поощрение на всякакви провокационни поведения на среди и хора, които биха желали преди подписването на мира с България да създадат смут гълко в навечерието на заседанията на комисията, която разследва въпроса за българо-гръцката граница, да създадат впечатление, че в България не е спокойно. (Възбуждения от опозицията) Така не трябва да се постъпва.

Г-да народни представители! Всеки от вас трябва да бъде внимателен в своите думи и да знае, че носи голяма политическа и морална отговорност за туй, което разправя, или защитава, или порицава.

Един от опозицията: Посочете един случай.

Председателстващ Атанас Драгиев: (Звъни)

Министър д-р Иван Стефанов: И аз констатирам, че и в изказванията на представителите на опозиционните парламентарни групи не се направил никаква съществена критика на законопроекта, а се използва поводът, за да се говори за свършено други неща. . . .

Един от опозицията: Защо законопроектът засяга съвсем други неща.

Министър д-р Иван Стефанов: . . . с което се подчерта, че не се взе под внимание диференцирането на отделните случаи, за които е предвидено увеличение на глобите и се направи косвено нещо, което няма да бъде полезно за България.

Никола Петков (ЗНП): То е свързано с вътрешната политика на правителството.

Министър д-р Иван Стефанов: Прочее аз моля народните представители да гласуват на първо четене представения законопроект.

Председателстващ Атанас Драгиев: Оння г-да народни представители, които приемат на първо четене законопроекта за увеличение размера на някои глоби и такси по наредбата-закон за народната милиция, тъй както беше прочетен от секретаря, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка втора от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за увеличаване размерите на някои такси и глоби.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Тодор Драганов (ЗНП): (Казва нещо)

Секретар Яни Янев (з): Ако бъдеш секретар, няма да получава втора заплата, младо момче. А втора заплата ти плащат, за да не си секретар. (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за увеличаване размерите на някои такси и глоби

Г-да народни представители! С закона за взривните вещества и оръжия — „Държавен вестник“, брой 111, от 21 май 1912 г., се регламентира фабрикуването, употреблението и търговията с взривни вещества и патрони, фабрикувани в страната и внасяни от вън.

Таксите по чл. 6 — разрешение за фабрикуването едно взривно вещество; по чл. 10, алинея втора — разрешение за посгряване фабрика за взривни вещества; по чл. 43, алинея втора — разрешение и правотърговуване с взривни вещества от същия закон, с оглед на днешните стопански условия и повишени цени на всички материали и взривни вещества, са извънредно малки.

С закона за ограничение на престъпленията против личната и обществената безопасност — „Държавен вестник“, брой 14 от 21. IV. 1933 г. членове 2, 3, 4, 5, 6 и 8), се регламентира вносът и търговията с оръжия за частни нужди.

Таксата по чл. 2, алинея четвърта, от същия закон — за даване разрешение за внос и търговия с огнестрелно оръжие, при високите цени и значително големите печалби, които се реализират от търговците вносители, и таксата по чл. 10, алинея втора, за носене на оръжие, са много малки и несъобразни със сегашната стойност на лева.

Стойността на паспортите по наредбата-закон за паспортите, пограничните билети и милиционерската контрола над чужденците — „Държавен вестник“, брой 224, от 5 октомври 1935 г. — членове 36, точки 50, 51, 53, 55, 56, 58 и 59 от същата наредба-закон са също много ниски при днешното всеобщо поскъпване на живот и при сравнително по-голямата платежоспособност на лицата, ползващи се от правата по казаната наредба-закон, а глобите в сегашните размери губят своето значение като наказателна мярка.

Министър: Антон Югов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за увеличаване размерите на някои такси и глоби.

Чл. 1. Увеличават се размерите на таксите по следните закони по Министерството на вътрешните работи.

По закона за взривните вещества и оръжията — „Д. в.“, бр. 111, от 21. V. 1912 г.

§ 1. В чл. 6 цифрата „5.000“ се заменя с „25.000“.

§ 2. Във втората алинея на чл. 10 цифрата „1.000“ се заменя с „30.000“.

§ 3. В края на втората алинея на чл. 43 думите „срещу такса 1.000 лв.“ се заменят с думите „срещу годишна такса от 6.000 лв. за областните градове и 4.000 лв. за останалите градове и села в страната“.

По закона за ограничение престъпленията против личната и обществената безопасност — „Д. в.“, бр. 14, от 21. IV. 1933 г.

§ 4. В чл. 2, ал. IV, цифрата „10.000“ се заменя с „25.000“.

§ 5. В чл. 10, ал. II, цифрата „300“ се заменя с „1.000“.

По наредба-закон за паспортите, пограничните билети и милиционерската контрола над чужденците — „Д. в.“, бр. 224, от 5. X. 1935 г.

§ § 6. В чл. 36, т. II, цифрата „200“ се заменя с „500“; т. III-та цифрата „500“ се заменя с „2.000“, като в буква „а“ цифрата „100“ се заменя с „200“; т. IV-та цифрата „1.000“ се заменя с „3.000“.

§ 7. В чл. 46, цифрите „250“ и „500“ се заменят съответно „500“ и „1.000“.

§ 8. В чл. 50, цифрата „200“ се заменя с „500“.

§ 9. В чл. 51, цифрите „2.000“ и „4.000“ се заменят съответно с „5.000“ и „10.000“.

§ 10. В чл. 53, цифрите „2.000“ и „3.000“ се заменят съответно с „20.000“ и „100.000“.

§ 11. В чл. 55, цифрата „2.000“ се заменя с „10.000“, и след думата „лева“ запетайката се заличава и се прибавят думите: „и се въдворяват на местожителство или се изпращат на работа в трудово-възпитателните обществения по нареждане на директора на народната милиция“.

§ 12. В чл. 56 цифрата „5.000“ се заменя с „20.000“.

§ 13. В чл. 58 цифрата „1.000“ се заменя с „5.000“.

§ 14. В чл. 59 цифрите „3.000“ и „5.000“ се заменят съответно с „15.000“ и „30.000“.

Чл. 2. Настоящият закон влиза в сила петнадесет дни след обнародването му в „Държавен вестник“.

Председателстващ Атанас Драгиев: По този законопроект няма записани оратори. Ще минем към гласуване на законопроекта на първо четене.

Оння г-да народни представители, които приемат по принцип законопроекта, както го прочете г-н секретарят, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-р Иван Стефанов: Понеже нямаше никакви изказвания по законопроекта и никакви възражения, моля, да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене.

Председателстващ Атанас Драгиев: Които са съгласни с това предложение на г-на министъра на финансите — да мине законопроектът и на второ четене, по спешност моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля секретаря да го прочете.

Секретар Яни Янев (з): (Чете заглавието на законопроекта*)

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с заглавието на законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Яни Янев (з): (Чете чл. 1)

Председателстващ Атанас Драгиев, Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с така прочетения текст на чл. 1 от законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Яни Янев (з): (Чете чл. 2)

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с така прочетения текст на чл. 2 от законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Пристъпваме към точка трета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за отменяване задълженията, които Министерството на войната има към Министерството на земеделието — Дирекция на горите и лова, произлизащи от незаплатени тарифни цени на корен, фондови връхнини, печалби, вноски за изравнителния фонд на цените и др.

Бочо Илиев (к): Съгласно чл. 54 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, правя предложение, мотивите на законопроекта да не се четат.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония народни представители, които са съгласни с това предложение — да не се четат мотивите на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Яни Янев (з): (Чете)

ЗАКОНОПРОЕКТ

за отменяване задълженията на Министерството на войната към Министерството на земеделието и държавните имоти, произлизащи за неплатени: тарифни цени на корен, фондови връхнини, печалби и вноски за изравнителния фонд на цените, за получен дървен материал за 1945 г.

Член единствен. Отменяват се задълженията на Министерството на войната към Министерството на земеделието и държавните имоти — Дирекция на горите и лова, произлизащи от неплатени: тарифни цени на корен, фондови връхнини, печалба и вноските за изравнителния фонд на цените, за получен дървен строителен материал за финансовата 1945 г. (Ето текстът на мотивите към законопроекта:

МОТИВИ

към законопроекта за отменяване задълженията, които Министерството на войната има към Министерството на земеделието — Дирекция на горите и лова, произлизащи от незаплатени тарифни цени на корен, фондови връхнини, печалби, вноски за изравнителния фонд на цените и др.

Г-да народни представители! Съгласно указ № 1969, от 3 април 1944 г. се издаде закон за допълнение на чл. II от закона за дървоснабдяването, с който всички дървени строителни материали за нуждите на Министерството на войната се освобождават от тарифни цени на корен, фондови връхнини, печалби, съгласно чл. 15, и вноски за изравнителния фонд на цените.

Въпросният закон се създаде с цел да се избегнат формалностите, тъй като използването на дървените материали е от държавни гори и за държавни нужди.

За 1945 г. същият закон не бе създаден своевременно, поради счетоводни причини от Министерството на земеделието — Дирекцията на горите и лова, което стана причина, Министерството на войната да остане задължено към Министерството на земеделието за същата година с около 50.000.000 лв. от невнесени тарифи, такси и др. върху дървените строителни материали, получени от Министерството на земеделието — Дирекция на горите, за нуждите на войската.

Като се има пред вид че:

1. След 9 септември 1944 г. Министерството на войната е снабдено с повече от 20.000 куб. м. дървен строителен материал чуждите мисии в България.

2. Много от нашите подразделения, шабове и войсковы части през 1945 г. бяха принудени, поради отстъпването на казармите си за ползуване от братските съветски войски, да се разквартируват по лагери, села и градове и за настаняването им и прибиране на материалната им част се строеха и сега се строят много бараци, складове и пр., за която цел се изразходваха много кредити от средствата на Министерството на войната, които едва можеха да задоволят най-належащите нужди за момента.

3. През 1945 г. нашата народна армия беше във война, за която нужди се изразходваха много дървени материали, както за нуждите на действащата войска на фронта, така също и за нуждите на частите, шабове и подразделения в страната.

4. Наложено се много от добитите материали да се използват за укрепването, за която цел се искаха големи наряди и ако следващо да се плаща такси, отпуснатите средства, които и без друго бяха недостатъчни, в никакъв случай не биха стигнали.

5. Като се има пред вид, че с отделни закони за миналите 1943—1944 години Министерството на войната бе освободено да плаща каквито и да било такси, съгласно закона за горите, най-малко това изплащане трябва да се иска за годината 1945, когато кредитите бяха много ограничени, а нуждите от дървен строителен материал нарастващи.

6. През 1945 г. Министерството на войната направи постъпки пред Министерството на земеделието — Дирекция на горите, да продължи действието на закона — допълнение към чл. II от закона за дървоснабдяването, както това беше за годините 1943—1944, но това не стана по неизвестни за Министерството на войната причини и то в момент, когато нуждите на същото бяха най-големи, а липсваха кредити за изплащане на подобни такси.

7. Министерството на войната намира, че следва да се отменят задълженията му за дължими такси, фондове, връхнини и др. към Министерството на земеделието и държавните имоти и затова моля г-да народните представители да одобрят и гласуват предложението за отменяване задълженията, което Министерството на войната има към Министерството на земеделието за 1945 г., тъй като в бюджета си за 1946 година Министерството на войната не е предвидило никакви кредити и е в невъзможност да изплати тях си задължения.

Гр. София, декември 1946 г.

Министър на войната: Ген.-майор Г. Дамянов

Председателстващ Атанас Драгиев: По този законопроект няма записани оратори. Ще минем към гласуване на законопроекта на първо четене. Моля ония г-да народни представители, които приемат по принцип законопроекта, тъй както беше прочетен от г-на секретаря, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър генерал-майор Георги Дамянов: Понеже нямаше възражения по законопроекта, аз предлагам да се гласува, по специалност, и на второ четене.

Председателстващ Атанас Драгиев: Г-н министърът на войната предлага да се гласува законопроектът и на второ четене, по специалност. Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Яни Янев (з): (Чете заглавието на законопроекта*)

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с заглавието на законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Яни Янев (з): (Чете член единствен)

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с така прочетения член единствен от законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка четвърта от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение закона за приложението на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София).

Бочо Илиев (к): Г-н председателю! Правя предложение да не се четат както мотивите на законопроекта, така и самият законопроект, защото са обширни.

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с това предложение — да не се четат мотивите на законопроекта и самият законопроект — да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(Ето текстът на мотивите към законопроекта и на самия законопроект:

МОТИВИ

към проекто-закона за изменение и допълнение закона за приложението на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София)

Г-да народни представители! С наредба-закон от 6 октомври 1945 г. общият градоустройствен план на столицата бе изменен и допълнен.

Действащият закон за приложението на общия градоустройствен план на Столичната голяма община — Голяма София („Държавен вестник“, брой 76, от 5 април 1941 г.) предшества това изменение на плана, наложено от новата политико-обществена обстановка в нас след 9 септември 1944 г. и от разрушенията от въздушните нападения. Създаден прочее с оглед на една друга действителност, законът за приложението на общия градоустройствен план се явява неупотребителен за постигане на онези задачи, които новият градоустройствен ред на столицата поставя за разрешение.

*) За заглавието и текста на законопроекта вж. първото четене на същата страница, по-горе.

*) За заглавието и текста на законопроекта вж. първото четене на стр. 376.

Поради това се налага неговото изменение и допълнение. Настоящият законопроект урежда напълно тази материя.

В проекта, с оглед на едно по-справедливо отношение към собствениците на имоти, които се засягат от мероприятията на плана, се предвижда едно скъсяване на сроковете, в които трябва да бъдат отчуждени съответните имоти. Специално пък за такива имоти, сградите върху които са засегнати от въздушните нападения и възстановяването на които не е разрешено, се предвиждат още по-малки срокове за отчуждаването им.

Проектът допълва и доразвива постановленията на действащия закон, относно повишената стойност на частните недвижими имоти, произлязла от предвижданията на общия градоустройствен план или от специалните начини на застрояване. Изхождайки от гледището за едно правилно обществено отношение към поставените проблеми, проектът предвижда и обезщетяване на собствениците, чиито имоти се обезщетяват вследствие преминаването им от строителни терени в земеделски такива.

Проектът, като държи сметка за разрешаване на жилищния проблем, предвижда, по решение на общинския съвет, да може да се задължат собствениците на празни парцели да ги застроят съгласно действащите строителни правила, като се дава възможност на нуждаещите се да се снабдят със средства чрез сключване на ипотечни заеми.

Изобщо така предлаганият законопроект създава правната основа за постепенното и цялостно изграждане на столицата на демократична България.

Като излагам горното, моля, г-да народни представители, да гласувате и приемете представения проект-закон.

Гр. София, януари 1947 г.

Министър: Г. Драгнев

ЗАКОН

за изменение и допълнение на закона за приложението на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София)

§ 1. Чл. 1 се изменя и допълва така:

Думите в ред 4 и 5 „на общината, държавата и обществените (автономни) учреждения“ се заличават.

В буква „а“ думите „градоустройствени мероприятия“ се заменят с думата „мероприятията“. Думите в скоба „(мярка 1:5000)“ се заличават.

В буква „б“ думата „градоустройствена“ се заличава.

В буква „в“ думите „градоустройствените мероприятия“ се заменят с думата „мероприятията“. Думите в скоба „(мярка 1:5000)“ се заличават.

След буква „в“ се добавя нова буква „г“, със следното съдържание:

„Мероприятията на съответните организации, съюзи и други подобни, предвидени в плановете приложени към наредбата-закон за изменение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София), както и мероприятията, предвидени допълнително в подробните регулационни планове, във връзка с нуждите на други обществени организации. Предвиждат се на последните мероприятия в подробните регулационни планове става въз основа на решение на Градоустройствения съвет при Столичната голяма община, одобрено от общинския съвет.“

Забележката се изменя така:

„Кои именно мероприятия, съобразно подразделението на букви „а“, „б“, „в“ и „г“ и съгласно легендите на плана, са на Столичната голяма община, кои на държавата и кои на съответните обществени (автономни) учреждения, организации, съюзи и други — ще се определи по реда на чл. 1, забележка 1, алинея втора, от наредбата-закон за одобрение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София). Междувременно комисията изменя и допълва решенията си по настоящите изменения в общия градоустройствен план, като се съобразява с последните.“

§ 2. Чл. 2 се изменя и допълва така:

Недвижимите имоти, отредени съгласно подробните регулационни планове за мероприятията по чл. 1, букви „а“, „б“, „в“ и „г“, трябва да бъдат фактически заети в срок от 15 години за мероприятията в урегулирани и застроени досега терени; в срок от 20 години — за мероприятията в неурегулирани или в урегулирани, но не застроени досега терени и в срок от 5 години — ако се касае за имоти, сградите върху които са засегнати от въздушните нападения и възстановяването им не е разрешено от Архитектурно-градоустройствения дирекция или Главната дирекция за изграждане и възстановяване на столицата. Тези срокове почват да текат от влизането в сила на съответните подробни регулационни планове, но не по-късно от 31 декември 1948 г.

Забележка 1. По отношение на имоти, които се засягат от мероприятията по общия градоустройствен план, сградите, върху които са пострадали от въздушните нападения и възстановяването им не е разрешено, държавата, съответно общината, обществените (автономни) учреждения, организации, съюзи и други — в зависимост от това, за чие мероприятие се касае — са длъжни да гарантират за сключване на първа ипотeka по реда на чл. 3, буква „а“, от наредбата-закон за одобрение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София), като поема за своя сметка част от дължите, съответстващи на намаления доход от сградите, вследствие на разрушението им. Тази част от дължите и процента на намаления доход се определят от комисията по чл. 15. В този случай се съответно прилагат в членове 16 и 18 до 25 включително.

Забележка 2. Под урегулирани, но не застроени терени, по смисъла на настоящия член, се разбират регулационни квартали, в които в деня на влизане в сила на този закон половината или

повече от парцелите са незастроени. Застрояването с второстепенни или временни постройки, както и с постройки по забележката към чл. 2 от наредбата-закон за одобрение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София), не се взема пред вид.

§ 3. Чл. 4 се изменя така:

„За осъществяване на мероприятията по общия градоустройствен план се съставят обща подробна и частична програми.“

Общата програма се съставя в общи линии за всички мероприятия по чл. 1, букви „а“, „б“, „в“ и „г“, с оглед на тяхното етапно реализиране в определени периоди от време, съобразно характера и значението на мероприятията. Тя трябва да бъде съставена и представена за одобрение най-късно до 31. XII 1948 г.

Подробните програми се съставят за мероприятията, включени в отделните периоди от време по общата програма, най-късно 6 месеца след одобрение на съответните подробни регулационни планове.

Частичните програми се съставят за отделни мероприятия преди съставяне на общата програма или за частични изменения в подробните програми.

§ 4. След чл. 4 се добавя нов чл. 4-а със следното съдържание:

„Държавата, общината и обществени (автономни) учреждения, както и обществените организации, предвидени в чл. 1, буква „а“, са длъжни да предвидят в бюджетите си необходимите суми за осъществяване съответните мероприятия по общия градоустройствен план, съобразно одобрените програми.“

§ 5. Чл. 5 се изменя така:

„Общата програма се приема от Градоустройствения съвет при Столичната голяма община и след мнение на Общинския съвет се одобрява от Министерския съвет, по доклад на министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството. В този случай в Градоустройствения съвет участвуват, по покана от столичния кмет, със съвещателен глас представители на заинтересуваните учреждения.“

Подробните програми се приемат от Градоустройствения съвет, като тези за мероприятия по чл. 1, букви „а“ и „б“, се одобряват от Общинския съвет, а тези за мероприятия по чл. 1, букви „в“ и „г“ — от министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Частичните програми за мероприятия по чл. 1, букви „а“ и „б“, се одобряват от общинската управа, а тези за мероприятия по чл. 1, букви „в“ и „г“, от главния директор на Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Приетите и одобрени програми могат да се изменят и допълват по същия ред.

§ 6. Чл. 6 се отменява.

§ 7. Чл. 7 се изменя така:

В алинея първа думите „в VI зона (за лека и тежка индустрия)“ се заменят с думите „в I, II, и III индустриални зони“.

В алинея втора, пета и забележка 1 думите „в посочената VI зона“ се заменят с думите „в I, II и III индустриални зони“.

§ 8. Чл. 10, алинея пета, изречение трето, се изменя така:

„Районите, към които спадат отделните мероприятия, се определят съобразно размера и естеството на мероприятията, с решение на Градоустройствения съвет, одобрено от Министерския съвет, по доклад на министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството.“

§ 9. След чл. 10 се прибавя нов чл. 10-а със следното съдържание:

„Отчужденията на местата, необходими, съгласно подробните регулационни планове, за прокарване на индустриални железопътни клонове, са за сметка на собствениците на парцелите, които се обслужват от тези железопътни клонове, съразмерно с дължината на страната на парцела, лежащи към железопътния клон.“

§ 10. В чл. 11 се добавя нова алинея със следното съдържание:

„Отчужденията за мероприятията по чл. 1, буква „г“, са за сметка на тези организации, съюзи и други подобни, в зависимост от това, за чие мероприятие се отнася.“

§ 11. Чл. 12 се изменя и допълва така:

В алинея втора думите „чл. 1, буква „в“ се заменят с думите „чл. 1, букви „а“ и „г“.“

§ 12. Чл. 13, алинея първа, се допълва така:

Думите „чл. 1, букви „а“, „б“ и „в“ се заменят с думите „чл. 1, букви „а“, „б“, „в“ и „г“.“

§ 13. Чл. 35 се изменя и допълва така:

Точка 2 се изменя така:

„Когато повишената стойност е произлязла от допусната по-голяма височина на сградите, вследствие на установяването нови строителни линии по общия градоустройствен план, наредбата-закон за одобрение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София), наредбата-закон за застрояване на ст. София или по реда на чл. 3, буква „а“, от наредбата-закон за Градоустройствения съвет при Столичната голяма община.“

Точка 3 се изменя така:

„Когато повишената стойност е произлязла от предвиждане по общия градоустройствен план, наредбата-закон за групиране в цялостното застрояване на парцели в Столичната голяма община или по други законни разпоредби на специални начини на застрояване (цялостно застрояване с жилищни комплекси, търговски блокове и други зони и части със „специално застрояване“ и т. н., или от установените по реда на чл. 3, буква „г“, от наредбата-закон за Градоустройствения съвет при Столичната голяма община нови строителни правила.“

След точка 3 се добавя забележка със следното съдържание:

„Чл. 47 от наредбата-закон за групиране в цялостно застрояване на парцелите запазва действието си.“

§ 14. Чл. 36 се изменя така:

В алинея втора думите „неподлежащите на урегулиране, според предвиденията по общия градоустройствен план, недвижими имоти“ и думите „и недвижимите имоти на царския двор“ се отменят.

В алинея втора на забележката думите „с глоба от 5.000 до 30.000 лв.“ се заменят със „с глоба от 10.000 до 100.000 лв.“.

§ 15. Чл. 37 се изменя така:

Точка 1 се изменя така:

„В деня на влизане в сила на съответните подробни регулационни планове — ако се отнася за случая по чл. 35, точка 1.“

Точка 2 се изменя така:

„В деня на установяване съответните нови строителни линии — ако се отнася за случая по чл. 35, точка 2.“

Точка 3 се изменя така:

„В деня на установяване по законен ред на съответните специални начини за застрояване или на новите строителни правила — ако се отнася за случая по чл. 35, точка 3.“

§ 16. Чл. 38 се допълва така:

След думите „директора на Архитектурно-градоустройствената дирекция или негов служебен заместник“, след запетая, се добавят думите „директорът на Дирекцията за кадастър и регулация или негов служебен заместник“.

§ 17. Чл. 41 се изменя и допълва така:

Точка 1, алинея първа, се изменя така:

„На равни годишни безлихвени вноски за срок до 20 години, определени с решение на Общинския съвет, одобрено от министъра на вътрешните работи, начина от следващата календарна година на определението и. Срокът се определя с оглед естеството на причините, от които произлизат повишената стойност и срокът за осъществяването на съответните мероприятия.“

В точка 1, след алинея втора, се добавят следните нови алинеи: „Повишената стойност се събира веднага при изменение начина на използването на имота, ако чрез това се увеличава доходността му. При изменение начина на използването на част от имота, събира се веднага само съответната част от повишената стойност. Повишената стойност се събира в срок от 5 години, на равни годишни безлихвени вноски при извършване на нов строеж в имота.“

§ 18. Чл. 46 се изменя така:

„Собствениците на урегулирани, до одобрението на общия градоустройствен план, недвижими имоти се обезщетяват от Столичната голяма община, заради обезщетяването на имотите им, ако, вследствие на предвиденията на плана, предназначенията на такива имоти е променено, като от строителни терени са обрнати в земеделски терен. В случай че съответните собственици притежават повече от един парцел, имат право на обезщетение заради обезщетяването само на един парцел. Такова обезщетение не се дължи на собствениците, които са били такива и по време на влизането в сила на съответния регулационен план.“

При определяне размера на обезщетението се държи сметка за законносъществуващите сгради в парцела, изобщо за използваемостта на имота при съществуващото положение.

Меродавен е моментът на обезщетяването в деня на изменение предназначението на съответните имоти.“

§ 19. Чл. 48, алинея първа, се изменя така:

„Определеното по горния ред обезщетение се плаща на равни платели в брой с 4% лихва, в срок до 20 години, определен с решение на общинския съвет, одобрено от министъра на вътрешните работи.“

§ 20. Чл. 49, алинея първа, се изменя така:

„Столичната голяма община може да реши да отчужди имотите, които са се обезценили вследствие промяната в предназначението им (чл. 46).“

§ 21. Чл. 54 се изменя и допълва така:

Забележката става забележка I, като след нея се прибавя забележка II, със следното съдържание:

„Държавните места (обществени и частни) се отстъпват безвъзмездно. Държавата не заплаща общинските места.“

§ 22. Чл. 55 се изменя и допълва така:

Прибавя се забележка със следното съдържание:

„Когато вследствие на установените нови строителни линии съответните недвижими имоти са получили повишена стойност, като е допусната по-голяма височина на сградите (чл. 35, точка 2), отчуждените места не се заплащат, като се счита, че тяхната пазарна цена е равна на повишената стойност на имота и вземанията на общината и собствениците се покриват напълно и компенсират по силата на закона. В този случай членове 57, 58 и 59 не се прилагат.“

Постановленията на тази забележка се прилагат само в случаите, когато новата строителна линия е до 10 м. включително навътре от жилищната регулационна линия.“

§ 23. Чл. 60, забележка III, се изменя и допълва така:

„В алинея първа думите „да отчужди всички терени в VI зона (за лека и тежка индустрия) — според сигнатурите, респ. легендите, на общия градоустройствен план“, се заменят с „да отчуждава всякакви урегулирани или неурегулирани имоти в I, II и III индустриални зони.“

В алинея втора думите „в посочената VI зона“ се заменят с „в I, II и III индустриални зони“.

§ 24. Чл. 61 се изменя така:

Думите „по цели участъци“ се заличават.

§ 25. Чл. 62 се изменя така:

Думите „в VI зона“ се заменят с „в I, II и III индустриални зони“.

§ 26. Чл. 65 се изменя и допълва така:

„Отчуждените имоти по чл. 60, с изключение на тези по забележка III, трябва да бъдат фактически заети в едногодишен срок от издаването на решението по чл. 61.“

Отчуждените имоти по чл. 60, забележка III, трябва да бъдат фактически заети в 10-годишен срок от издаване на решението по чл. 62.“

§ 27. Чл. 66 се изменя така:

В алинея първа думата „сроча“ се заменя със „сроковете“.

В алинея втора думите „на петгодишния срок“ се заменят с „на сроковете по предходния член“.

§ 28. Чл. 67 се изменя така:

„В алинея първа думите „в индустриалните зони (VI зона — за лека и тежка индустрия), според сигнатурите, респективно легендите, на общия градоустройствен план“ се заменят с „в I, II и III индустриални зони“.

В алинея втора думите „Министерството на търговията, промишлеността и труда“ и „одобрено от министъра на търговията, промишлеността и труда“ се заменят с „Министерството на индустрията и занаятите“ и „одобрено от министъра на индустрията и занаятите“, а в изречение последно думите „представител на Столичната голяма община“ се заменят с „директора на Архитектурно-градоустройствената дирекция или негов служебен заместник“.

§ 29. Чл. 68 се допълва така:

След точка 4 се добавя точка 5, със следното съдържание: „Законните лихви на изразходваните от общината суми по точки 1, 3 и 4.“

§ 30. Чл. 69 се изменя така:

В алинея първа думите „одобрено от министъра на вътрешните работи и народното здраве“ се заличават.

Алинея втора се отменя.

В алинея трета думите „по искане на Столичната голяма община“ се заличават.

§ 31. Чл. 72 се изменя така:

„В алинея втора, изречение първо, думите „в 3-годишен срок от деня на издаване разрешението“ се заменят с „в 3-годишен срок от влизане в сила на съответния подробен регулационен план“.

§ 32. Чл. 75 се допълва така:

В забележката се добавя нова алинея: „Столичната голяма община не дължи никакво обезщетение на съответните организации за физическо възпитание срещу отчуждаването на съществуващи спортни игрища за мероприятия по чл. 1, букви „а“ и „б“.

§ 33. Чл. 77 се изменя и допълва така:

Алинея втора се изменя така:

„Подробните регулационни планове за мероприятията по чл. 1, букви „а“, „б“, „в“ и „г“, се поставят в действие по правилата за уличните регулации или по реда на чл. 3, буква „д“ от наредбата-закон за Градоустройствен съвет при Столичната голяма община.“

В алинея трета думите по чл. 1, букви „а“, „б“ и „в“, се заменят с по чл. 1, букви „а“, „б“, „в“ и „г“.

§ 34. Чл. 89, алинея втора, се изменя така:

„Отчуждените имоти трябва да бъдат фактически заети в едногодишен срок от издаване на решението, респективно заповедта, по алинея седма на чл. 3, буква „в“, съответно по алинея втора на чл. 3, буква „ж“, на цитирания наредба-закон.“

§ 35. След чл. 93 се прибавят нови членове със следното съдържание:

„Чл. 94. По решение на общинската управа, взето по доклад на директора на Архитектурно-градоустройствената дирекция, може да се предпие преобразуването на съществуващи сгради по улици, определени за „застрояване с колониади или аркади в партерния, етаж“, съгласно сигнатурите, респ. легендите, на общия градоустройствен план, с оглед да се съобразят с така установеното застрояване. Решението на общинската управа подлежи на одобрение от министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството. В решението на управата се определя и срокът за извършване на преобразуването.“

Височината на колониадите или аркадите, както при преобразуване на съществуващите сгради, така и при строеж на нови сгради по улици, означени за такава застрояване, се определя по реда на чл. 3, буква „г“, от наредбата-закон за Градоустройствен съвет при Столичната голяма община. Местото, над което сградата се застроява с колониади или аркади в партерния етаж, се оставя за обществено ползуване, като 1/8 от него се счита за двор на съответния парцел.

Ако преобразуването не бъде извършено в определения срок, съответните собственици се глобяват с заповед на столичния кмет в размер от 20.000 до 50.000 лв. в полза на фонд „Общ градоустройствен план“. Ако в 6-месечен срок от налагане на глобата собствениците не извършат преобразуването, то се извършва от общината. В случая се прилага съответно чл. 278, алинея втора, от закона за благоустройството на населените места.

Столичната голяма община обезщетява собствениците за неохотимите разходи във връзка с предписаното преустройство и за обезщетяването на имота, ако такова е настъпило. При определянето на последното се държи сметка за пазарната цена на същия във вида му след преустройството. Обезщетението се определя по реда на членове 15 и 24 включително.

40% от предползваемия размер на обезщетението, определено с решение на общинската управа, се плаща преди започване на работите.

Остатъкът от обезщетението трябва да бъде заплатен на пратковане в 3-месечен срок от извършването на преобразуването. В случая се прилага съответно и чл. 28, алинея втора.

В случая на алинея четвърта, ако преобразуването не бъде извършено в определения срок, платените от общината суми или съответната част от тях — в случай на частично изпълнение на работите — се събират по реда на чл. 278, алинея втора, от закона за благоустройството на населените места с 6% лихва от деня на плащането им.

Чл. 95. По решение на Градоустройствения съвет при Столичната голяма община, одобрено от министъра на вътрешните работи, могат да се отреждат терени за спортни центрове, паркове за отдих и култура, градини, водни площи и други подобни и извън обсега на общия градоустройствен план, в землището на Столичната голяма община или на селата по чл. 2 от наредбата-закон за одобрение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София). В последния случай местата стават част от землището на Столичната голяма община. Реализирането на тези мероприятия се извършва по съответните постановления на настоящия закон относно мероприятията по чл. 1, буква „а“.

Чл. 96. По предложение на Градоустройствения съвет при Столичната голяма община, общинският съвет решава да предписва на собствениците на незастроени парцели да ги застроят, съобразно действащите строителни правила. В решението на общинския съвет се определя и срокът за започване и завършване на строежите. В този случай се съответно прилага чл. 46 от наредбата-закон за групиране и цялостно застрояване на парцели в Столичната голяма община.

Ако строежът не бъде започнат в определения срок, данъкът по закона за данъка върху сградите и върху имотите върху него се дължи през първата година, след изтичането на срока — в троен размер, през втората година — в четворен размер и през следващите години до започването на строежа — в петорен размер.

Ако строежът бъде започнат, но не бъде завършен в определения срок, данъкът по закона за данъка върху сградите и върху имотите върху него за съответния недвижим имот (местото със сградите и пр. в него) се дължи през първата година, след изтичането на срока — в двоен размер, през втората година — в троен размер и през следващите години, до завършване на строежа — в четворен размер.

В случаите по алинея втора и трета Столичната голяма община може да отчужди съответните недвижими имоти. Отчуждението става по силата само на решение на общинския съвет, одобрено от Министерския съвет. Обезщетението се определя и съответните собственици се обезщетяват по реда на дялове III и X от този закон. Относно отчуждените имоти се прилага съответно и дял XI от същия закон. Отчуждените имоти трябва да бъдат заети в едногодишен срок от издаване на решението на общинския съвет. В този случай се съответно прилага и чл. 34, алинея първа. Върху размера на обезщетението се дължи 6% лихва от деня на изтичане едногодишния срок. Ако оценката е влязла в законна сила след изтичането на този срок, лихвите се дължат от деня на влизането ѝ в законна сила.

Отчуждените имоти се използват от общината за извършване на общински или други обществени строежи, с оглед разрешаване жилищния проблем или други културни, просветни и социални задачи.

Забележка I. Относно застрояването на имоти на държавата и общественото автономните учреждения, решението на общинския съвет подлежи на одобрение от Министерския съвет, по доклад на министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Забележка II. Незастроени се считат и парцелите със сгради — в централна строителна зона с височина по-малка от три етажа, а при липса на етажно разпределение — по-малко от 10 м. В първа строителна зона — с височина по-малка от два етажа — а при липса на етажно разпределение — по-малка от 8 метра и в останалите строителни зони — паянтови едноетажни или второстепенни постройки.

Забележка III. Строежът се счита започнат, ако сградата бъде изпълнена до плочата над партерния етаж включително.

Забележка IV. До момента на влизане влязлата върху строителните материали този член има приложение, само ако напълно снабдяване с всички необходими материали за строежа бъде осигурено.

Чл. 97. Строителните правила на този закон, наредбата-закон за одобрение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София), наредбата-закон за застрояване ст. София, както и всички други законно установени строителни правила, се прилагат независимо от съществуващите сервитути, които влизат друг начин на застрояване или ограничават съответните строежи в постигане максималното допустимо застрояване във височина, квадратура или дължина на калканните зидове.

Чл. 98. Недвижими имоти, отчуждени от Столичната голяма община по закона за приложението на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София) по наредбата-закон за одобрение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София) или чрез покупко-продажби поради това, че са се засягали от мероприятията на плана, се връщат в собственост на съответните лица, ако поради настъпили изменения в общия градоустройствен план тяхното предназначение се промени и те не се засягат от мероприятията на същия и ако не е изплатено дължимото обезщетение.

В случай че обезщетението е изплатено, съответните собственици могат да приложат обратното имотите си, ако в 6-месечен срок от влизането в сила на този закон отправят писмено искане за това и влязат получените от тях суми в срок до 5 години с законната лихва до деня на връщането.

Обезщетение на отчуждените имоти се извършва по решение на общинската управа. С това решение се считат възстановени имотите на собствениците отпреди отчуждението на имотите им.

Чл. 99. По реда на чл. 3-ж от наредбата-закон за одобрение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София) могат да бъдат отчуждавани и неурегулирани имоти, които се засягат от мероприятията на общия градоустройствен план.

По реда на същия член могат да бъдат отчуждавани имоти в полза на държавата и обществените (автономни) учреждения, ако се засягат от мероприятията на последните.

Чл. 100. Комисията по чл. 3-а от наредбата-закон за одобрение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София) може да изменя и допълва решенията си при настъпили изменения в общия градоустройствен план, като се съобразява с последните.

Чл. 101. По решение на архитектурната комисия при Архитектурно-градоустройствената дирекция кварталните строителни планове за квартали, които вследствие на изменение на общия градоустройствен план преминават в друга строителна зона, се поправят и изменят съобразно съответните строителни правила. Поправките и измененията се одобряват по реда на чл. 79-а от наредбата-закон за застрояване ст. София.

Чл. 102. Сроковете по чл. 36, алинея шеста, чл. 71, алинея първа, и чл. 72, алинея първа, определени до влизане в сила на закона за приложението на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София), се продължават до влизането в сила на този закон.

Установените 6-месечни срокове по чл. 36, алинея първа, на забележката и чл. 72, алинея първа, както и 3-годишният срок по чл. 47, алинея втора, текат от влизането в сила на този закон.

Чл. 103. Този закон отменя всички общи и особени законни разпоредбите, които му противоречат.

Има думата народният представител Димитър Котев.

Димитър Котев (к): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! С предложението законопроект за изменение и допълнение на закона за приложението на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София) се поставят за разрешение жизнени въпроси от правно и стопанско естество, свързани с изграждането на нашата столица.

Градът — това е нашето колективно жилище. Градът е най-икономичната и подходяща форма за селищата. Значението на една столица пък е толкова по-голямо, защото в нея е съсредоточен пулсът на живота на цялата страна.

Образът на един град и особено на една столица се явява винаги израз на обществените и социално-икономическите условия на живота и на неговите политически тенденции за развитие. Ясно е, че грижите за устройството на града се изменят във всеки исторически момент в зависимост от съществуващите обществени съотношения и произлезлите от тях задачи за разрешаване.

Правилното разрешаване на големия комплекс от сложни въпроси, свързани с устройството на един град и особено на една столица, и организирането на нейното бъдещо развитие може да стане само върху базата на един добре проучен общ градоустройствен план.

Но плановото градоустройство, застрояването и организирането на един град не може да стане само с един план-картина. Градоустройственият план се прави, за да се реализира. Градоустройството — казват специалистите — е като мисълта; тази последната добива своята истинска стойност в действително, тъй както градоустройството — в плановия строеж.

А това изисква да имаме специални законоположения съобразно разбирането и общественото устройство в дадения момент, които законоположения да гарантират приложението на градоустройствен план, т. е. от идея да го направят реалност. Тук се поставят на първо място въпросите, свързани със собствеността на имотите, които се засягат от мероприятията на плана — т. е. тяхното отчуждаване, обезщетяване и други. Притиснати от нуждите на живота, фашистките правителства у нас преди войната се видяха принудени да изработят един градоустройствен план за нашата столица, като за целта бяха натоварили германския градоустройственият националсоциалист Мусман, чийто план беше узаконен, въпреки единодушното му отричане от нашите технически среди и граждани през 1938 г. Едва три години по-късно, на 5. IV. 1941 г., биле публикуван закон за приложение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София), който целеше уреждането на сложните юридически и финансови въпроси, свързани с осъществяването на мероприятията по общия градоустройствен план на столицата, одобрен през 1938 г.

Промината в политико-обществената обстановка, настъпила у нас след 9 септември 1944 г., големите разрушения в центъра на столицата от въздушните нападения и новата перспектива за икономическо и техническо развитие на нашата страна наложиха едно цялостно ревизиране на общия градоустройствен план на София, при което се сложиха и нови демократични разбираня за устройството на градския организъм. Въз основа на резултатите от обявения общ конкурс за изработване на градоустройствения план на столицата и на неопеченото братско сътрудничество, което дадоха именитите съветски градоустроители на нашите специалисти, с наредба-закон от 6. X. 1945 градоустройственият план на столицата бе основно изменен и допълнен.

Явно е, уважаеми г-жи и г-да народни представители, че предложението на новия градоустройствен план на Столицата от 1945 г. не може да става по закона от 1941 г., пригоден за приложението на Мусмановия градоустройствен план от 1938 г. и изработен с обществените разбираня и цели на фашистките правителства до 9. IX. 1944 г.

Отечественият фронт в младата демократична република България има друго, коренно различно отношение към големите проблеми свързани с устройството застрояването и разхубавяването на нашата столица. Той има друго отношение особено към въпросите, свързани с приложението на мероприятията на градоустройствения план. Това са, безспорно, сериозни съображения, които напълно оправдат предлаганото изменение на закона за приложение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София).

Да видим в какво се състоят съществени изменения в предложения законопроект. Преди всичко в проекта, с оглед на едно по-справедливо отношение към собствениците на имоти, които се засягат от мероприятията на плана, се предвижда едно значително съкращение на сроковете, в които трябва да бъдат отчуждени съответните имоти. Специално пък за такива имоти, сгради, които са засегнати от въздушните нападения и възстановяването на които не е разрешено поради това, че се засягат от мероприятията на плана, се предвиждат още по-малки срокове за отчуждаването им — максимално пет години.

Проектът допълва и доразвива постановленията на действащия закон относно повишената стойност на частните недвижими имоти, произлизаща от предвижданията на общия градоустройствен план или от специалните начини за застрояване. Изхождайки от гледището за едно правилно обществено отношение към поставените проблеми, проектът предвижда и обезщетяване на собствениците, чиито имоти се обезщетяват вследствие преминаването им от строителни терени в земеделски такива, съгласно предвижданията на общия градоустройствен план.

Проектът, като държи сметка за разрешаването на големия жилищен проблем и въобще за правилното изграждане на столицата, предвижда, по решение на Градоустройствения съвет, възприет от Общинския съвет и одобрено от Министерския съвет, да се задължат собствениците на празни парцели да ги застроят в определени срокове, съгласно действащите строителни правила, като се дава възможност на нуждаещите се да се снабдят със средства чрез сключване на ипотечни заеми.

Освен тези основни положения законопроектът ни предлага още редица съществени изменения и допълнения в духа на нашите демократични разбирания и наложени от новите идеи и предвиждания на новия градоустройствен план на София. Така например докато планът от 1938 г. предвиждаше само мероприятията на общината, държавата и обществени (автономни) учреждения, с новия план се предвиждаха и мероприятията за различни обществени организации. Трябва, разбира се, да се създаде правна основа за реализирането на тези мероприятия.

Докато в закона за приложение на плана от 1941 г. нямаше предвидено нищо конкретно, което би гарантирало реализирането на мероприятията на плана, сега с предлагания законопроект се предвижда не само изработване в определени срокове на обща и подобни програми за приложението на различните мероприятия, но и изрично задължение за съответните учреждения да предвиждат в бюджетите си необходимите суми за осъществяване на мероприятията в рамките на казаните програми.

По този начин тези програми стават, от платонични пожелания, реални и определени програми за приложението на плана.

Предвижда се по-нататък и текст за създаване в индустриалните зони край София, индустриални ж. п. клонове, като необходимите за тях терени ще се отчуждават за сметка на съответните индустриални предприятия.

Освен това с законопроекта се предлагат няколко съвсем нови членове, които се налагат, от една страна, поради новите предвиждания на плана — както е например въпросът с реализиране на проектираните разширения на някои улици, не чрез разане на целите сгради, а чрез разширението на улицата само чрез вмъкването на постоара под арката, като магазините се отдръпват навътре по 4-5 метра — или пък поради необходимостта юридически съгласуване на новите текстове със старите, или най-сетне — за коригиране на констатираните непълноти в съществуващите текстове на стария закон.

Останалата част от предлагания законопроект се отнася за малки редакционни поправки или за съгласувания със съществуващите текстове на закона, които се налагат от самия факт, че се правят в него изложните изменения и допълнения.

Като се има пред вид, че с настоящия законопроект се правят изменения и допълнения на един закон, третиращ такъв сериозен въпрос, какъвто е приложението на общия градоустройствен план на нашата столица, напълно понятно е, че той ще бъде подробно и с необходимата сериозност разглеждан в комисията преди поставянето му на второ четене с участието на най-добрите наши градоустройствени архитекти и инженери. Естествено е, че всяко разумно предложение ще бъде взето пред вид и, ако се наложи, могат да се направят и известни нови допълнения и отточения в някои членове на въпросния закон, например във връзка с подобряването хигиената на града, със създаването на по-добри условия за болничното дело, за физкултурата и пр.

Убеден, че предлаганият законопроект за изменение и допълнение на закона за приложение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София) е една необходимост и че той ще създаде твърда основа за приложението на общия градоустройствен план на София с оглед правилното изграждане на столицата на демократична република България, декларирам от името на парламентарната група на Българската работническа партия — комунисти, че тя ще гласува този законопроект по принцип. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ Атанас Драгиев: Има думата народният представител г-н Васил Павурджиев.

Васил Павурджиев (з): (От трибуната) (Посрещнат с ръкоплескания от земеделците) Г-жи и г-да народни представители! Предлаганият законопроект за изменение и допълнение на закона за приложението на общия градоустройствен план на Столичната голяма община е едно от важните мероприятия, което се слага за разглеждане от Великото народно събрание. С предлаганите изменения се цели да се поправят известни непълноти в съществуващия закон, да се разширят възможностите по прилагане и реализиране на градоустройствения план на столицата, да се създаде правната основа

за постепенното и цялостно изграждане на столицата на нашата народна република.

У нас специален закон за застрояването на столицата се създаде през 1934 г., с който закон Столичната община беше задължена в двегодишен срок да състави градоустройствен план на града. Изработката на такъв план, както е известно, се възложи през 1936 г. на проф. Мусман, и планът влезе в сила в 1941 г. Насъществиха обаче военните събития, които осуетиха всяка възможност за реализирането на този план. Нещо повече: възвличането на България във войната на страната на хитлеристка Германия доведе до бомбардирането на столицата и до големите разрушения, които изхвърлиха на улицата без дом и стряха хиляди граждани на София. Това обстоятелство и създадената след 9 септември 1944 г. нова обществено-политическа обстановка у нас направиха приложението на градоустройствения план непригодно за съществуващата нова действителност и за постигането на онези задачи, които новият градоустройствен ред и новите обществени нужди поставят за разрешение.

След 9 септември планът Мусман трябваше да бъде подложен на пресненка и ревизия. Обявен бе явен конкурс. Бяха поканени за съветници при журите известни съветски специалисти, които да даха ценни указания за изработване на новия градоустройствен план на София. В резултат на техните препоръки и на самия конкурс се наметнаха поправките в този план. По този начин се разреши един открит въпрос, който смущаваше населението на столицата и спъваше строителната политика на общината.

Миналата година бе одобрен и узаконен новият градоустройствен план. Според този план се предвижда разширяването на улици, създаването на площи, изграждането на държавни и обществени постройки, строеж на монументални блокове и пр.

При изпълнението на тази голяма задача се налага отчуждаването на частни имоти. Това отчуждаване поставя редица правни и материални въпроси, и предлаганият проект има именно тази цел — да създаде правните основи на градоустройството на София. Измененията в досегашния закон посочват начина, по който ще се уреждат правоотношенията между общината и държавата, от една страна, и частните собственици, от друга, както и сроковете, в които трябва да се извърши отчуждаването на частните имоти.

При тези отчуждавания се пораждат редица материални последици. Така например там където се разширяват улици и се създават площи, стойността на имотите се повишава, а там където се създават земеделски площи, които ще се превърнат в зеленчукови градини около града, имотите губят от своята цена. Явяващите се в първия случай благоустройствени подобрения не бива да остават в полза на собствениците и разликата от повишената стойност на имота ще трябва да се отнесе към общия градоустройствен фонд на общината, за да може тя от него да изплати обезщетенията на отчуждените или обезценени имоти на столичните граждани, както и да набере средства за изпълнението на своя градоустройствен план. Тази именно материя ще бъде уредена с предлаганите изменения в закона за градоустройството на София.

В същия проект се определя и срокът за отчуждаването на частните имоти, които ще трябва да бъдат фактически заети в срок от 15 години за мероприятията в урегулирани и застроени терени; в срок от 20 години — за мероприятията в неурегулирани или урегулирани, но незастроени терени; и в срок от 3 години, ако се отнесе за засегнати от бомбардировките сгради и имоти, чието възстановяване не е разрешено от Дирекцията за изграждане и възстановяване на столицата.

Чрез предложението ни законопроект за изменение се дава възможност на Столичната община да отчуждава имоти не само за държавни и общински сгради, но и за нуждите на обществени, политически и културни организации. Това е едно важно постановление, което отговаря на духа на новата наша демократическа власт, която, за разлика от монархофашисткия режим, не само не забранява свободните политически прояви, но ги и насърчава, като дава пълна възможност с този закон на съществуващите политически, професионални и културни организации да строят свои сгради и огнища за духовен, професионален и политически подъем.

За да се облекчи острата жилищна криза в столицата, законът дава право на Столичната община да задължава собствениците на празни жилищни парцели да ги застроят, като подпомага нуждаещите се от средства за този строеж да сключват ипотечни заеми.

Г-жи и г-да народни представители! Нашата столица в днешния си вид не отговаря из изискванията на един модерен град. Стрелна почти без система и без оглед на разрастването си и на нуждите на съвременното градоустройство, нашата столица представлява една такава архитектурна безвкусица, каквато едва ли има в друг европейски град от нейния ръст. Новият ни градоустройствен план ще има да разреши една тежка задача, защото той ще трябва да преустрои почти изцяло София, за да я превърне в един град със стил, в един благоустроен модерен град, който да бъде гордост за нашата млада република и огледало за нашия културен подъем.

Тъй както е замислен този план, след няколко десетилетия в мир и свободен творчески живот, София ще промени днешната си физиономия. В центъра на столицата, там където днес строят руините от бомбардировките — паметници на монархофашисткото безумие — ще изникнат монументални блокове. Единият ще издигне 10-етажната си снага между бул. „Георги Димитров“, ул. „Генерал Бирюзов“, бул. „Дондуков“ и площад „Бъзски“; другият ще се възвиси между бул. „Дондуков“, „Леге“, бул. „Стамболийски“ и площад „Света Неделя“; третият — между площад „9 септември“, ул. „Арда“ и ул. „Генерал Бирюзов“, четвъртият ще обхване „жилищния блок между бул. „Стамболийски“, „Леге“, „Алабин“ и „Цар Калоян“. На мястото на днешните софийски минерални бани ще бъде изграден голям водолечебен институт, а зад него ще бъдат построени модерните общински хотели. На площад „Възраждане“ ще се издигне величествената сграда на Общия работнически про-

фесионален съюз, а при Лъвовия мост — сградата на Общия земеделски професионален съюз. На мястото на днешните хали ще израсте общински театър. До някогашната царска детска градина на бул. „Цар Освободител“ ще се издигне оперният театър. Ще бъдат построени общински музеи и архив. Държавна картинна галерия ще се издигне на северния край на пл. „Александър Невски“. Академията на науките ще заеме място срещу сградата на Държавния университет. Народното събрание ще бъде разширено. Ще бъде построена нова модерна централна гара. Нова голяма гара ще се построи на мястото на гара „Сердика“. Срещу днешното Министерство на земеделието ще се построи оперен театър. Ще се построят сгради за министерствата, и зелени площи ще опашат града. Във всеки район се предвижда строеж на общински дом, читалище, районен театър, ясли, здравни центрове, бани-комбинати, квартални хали, детски домове и градини. Сега вече са в строеж пет детски дом.

Важен и отговорен проблем, който стои пред Столичната община, е строежът на жилища. Предвижда се по плана построяването на 50.000 жилищни домове, от които със средства на общината 20.000, а със средства на самите граждани и с помощта на общината и държавата — 30.000. Тези комплекси жилищни домове ще бъдат построени на мястото на днешните артилерийски и гвардейски казарми, на хиподрома, на мястото на Инженерната работилница и Телеграфния полк, при Захарната фабрика и пр.

Жилищният строителен план на общината е вече в действие. От 9 септември досега са построени 551 жилища от по 1—2—3 стаи и кухня, 341 от които са дадени на ползуване, а останалите ще бъдат дадени през идното лято.

Преустройството на столицата ще заангажира много средства и ще се проведе в течение на десетилетия. Началото наистина ще бъде трудно, защото ние излизаме осиромашели и ограбени от една война, в която бяхме въвлечени не по своя воля, но ншият народ със своята упоритост и трудолюбие ще възстанови силите си и ще смогне да реализира всички отговорни задачи, които стоят пред него. Той знае, че днес строи за себе си и за своя по-радостен и по-културен живот, и че в този строеж държава и народ ще вървят ръка за ръка към по-честито бъдеще на родината.

Ние ще изградим по-цветущи и по-слънчеви нашите села и градове. Ние ще изградим по-хубава и по-благоустроена нашата нова република.

Подобрявайки закона за градоустройството на столицата, ние ще трябва да създадем закон и за селско благоустройство, чрез който закон да осигурим средства за всички благоустройствени мероприятия в селата и да преобразим живота на нашето село. Във всяко село здравен дом, във всяко село читалище, във всяко село баня и фурна-комбинат, във всяко село хигиенично училище. Монархофашистският режим държеше селото в културна и социална неволя. Отечествоният фронт води бой със социалното безправие и се бори за материалното и духовно благоденствие на целия народ. Отечествоният фронт си е поставил за задача да преобрази живота на нашия народ, да го изведе на светлия друм на всеотдайния възход, да отстрани от този друм всяка неправда и всяка пречка, да подобри неговия поминък, да повиши неговото благосъстояние и, въоръжен с ентузиазма на масите от селото и града и от тяхната готовност за творчество, да преобрази градовете и селата и да ги превърне в културни и благоустроени селища, достойни огнища за достоен и горд народ. (Ръкоплескания от мнозинството)

Разбирайки така значението на предлагания законопроект, цялата парламентарна група единодушно ще гласува за него. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ Атанас Драгов: Има думата народният представител г-н Стоян Божков.

Стоян Божков (ЗНП): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Сесирани сме с законопроекта за изменение и допълнение на закона за прилагането на общия градоустройствен план на Столичната голяма община.

Общият градоустройствен план на София бе изработен от проф. Мусман и утвърден с наредба-закон, публикувана в „Държавен вестник“, бр. 80, от 12 април 1938 г.

Вярвам всички да си споминате, особено народните представители софийци, каква буря предизвика създаването на този общ градоустройствен план в душите на софийци и на селяните от околните села, чийто имоти с него се включиха в чертите на нова, голяма София. Паметни ще останат събранията на софийското гражданство, всички от гражданския комитет в Градското казино и тези на Инженерно-архитектурното д-во „БИАЛ“.

Софийските граждани, тръпнейки пред неизвестността какво ще стане с техните имоти, без да се проникнат от съзнанието, че днес или утре все ще трябва да се създаде общ градоустройствен план на София, взеха категорично и отрицателно становище и се обявиха против плана Мусман.

Инженерно-архитектурната колегия, свикана на събрания във връзка с Мусмановия план в Дома на инженерите и архитектите, пренебрегната и оскърбена от това, че не ѝ се дава възможност и тя да вземе участие в изготвянето на общия градоустройствен план, а се дава да се изготви от чужди архитекти и инженери, и въпреки че тогавашният кмет Иванов и министърът на благоустройството инж. Ганев докряха по възводно всички инженери и архитекти чиновници да го подкрепят, колегията взе отрицателно решение и се обяви против плана. Това отрицателно становище на инженерно-архитектурната колегия по отношение на общия градоустройствен план не беше продиктувано само от оскърблеността, която ѝ беше нанесена, но най-много от факта, че с този план се правят разхищения, които не са съобразени с ползните сили на софийското гражданство и с възможностите на Столичната община.

Но, разбира се, както всички работи в миналото, така и тази трябваше да стане, понеже ние Българите и кметът Иванов искат да създадат голяма и красива София по европейски маниер и мащаб.

И това стана. Общият градоустройствен план на София се изготви и се платиха големи хонорари на чужденците. Планът бе утвърден с наредба-закон, публикувана в „Държавен вестник“, брой 80, от 12 април 1938 г., както казах.

С този план се предвидяха в града много излишни градоустройствени площи, а около София — грамадни залесителни пояси, без да се държи сметка, че това са частни имоти, с които и от които селяните от околните села изкарват своето и това на своите деца препитание. Освен това с закона за приложението на общия градоустройствен план, който ние сега ще изменяме и допълваме, всички имоти, които се засягат от плана, се блокираха и им се наложи възбрана. По този начин се вся страшен смут в душите на селяните от засегнатите села. Това беше за тях една истинска експроприация, защото имотите се блокират дотогава, докато се прилаги общият градоустройствен план, а това значи 30—50 години да нямаш право да подобряваш, да продаваш или ипотекираш своя собствен имот.

След 9 септември 1944 г. инженерите и архитектите, които заедно с нас така смело се бориха против разхищителния Мусманов план, днес днес ръководните места в Столичната градоустройствена дирекция, го прегърнаха с всичките му несъстоятелности и не само че го защитават най-устрдно и с още по-голям жар от фашистите, но даже го разширяват и увеличават.

Аз ще ви наведя само един-два случая, за да видите колко лекомислено другарите комунисти инженери и архитекти гледат на всичко. С наредба-закон от 6 октомври 1945 г. те измениха и допълниха общия градоустройствен план, и при това изменение се предвидяха нови площи за застрояване на държавни, общински и обществени постройки.

Г-жи и г-да народни представители! Само два примера, за да се убедите, че днешната най-народна власт и нейните верни служители инженери и архитекти са загубили и най-елементарния аршин. В изменението, което те направиха през 1945 г. на общия градоустройствен план, се предвиждат за сграда на Министерството на железниците двата квартала, включващи се между улиците „Левски“—„Гурко“—„Раковски“ и „Иван Вазов“, с обща площ за застрояване около 13.000 кв. м., и за бъдещата сграда на мощния многомилионен ОРПС — площта между улиците „Нипшка“—бул. Христо Ботев“—пл. „Възраждане“ и една част от квартала зад улица „Софроний“, с застроителна площ около 6.000 кв. м. И аз се осмелявам да задам само два въпроса.

Първо, на г-на министъра на железниците и на неговия главен директор, народния генерал инженер Васил Марков: какво мислят да правят върху тези 13.000 кв. м.? Само за Главната дирекция на железниците, пристанищата и водните съобщения и техните подразделения ли се предвиждат тези 13.000 кв. м. застроителна площ, или имат намерение в центъра на града да правят локомотивно депо или ударна техническа работилница? (Ръкоплескания от опозицията. Възгласи и възгласи „Е-й-й!“ от мнозинството) Защото, г-да народни представители, всеки, който има представа, какво представлява тази застроителна площ, ясно ще разбере, че това е едно недомислие, 13.000 кв. м. на четири или пет етажна постройка — това значи да има около 2.000 стаи със среден размер 5 на 6 метра.

Втория въпрос ще задам на др. народен представител Райко Дамянов, ръководител на ОРПС, да ми отговори, защо при изменението на плана през 1945 г. е претендирал за толкова голям застроителен площ от 6.000 кв. м. за нуждите на ОРПС? Не мисли ли например, че една такава сграда, която ще има повече от 1.800 стаи с 5 на 6 метра, е голяма даже и за ОРПС в Съветския съюз и Съединените северноамерикански щати? (Ръкоплескания от опозицията. Смях и възгласи от мнозинството)

Цола Драгойчева (к): Не ви се иска на вас! В колиби искате да живеят работниците.

Стоян Божков (ЗНП): Този е аршинът и мярката на комунистите, и то във всичките им начинания. Този е аршинът и на Върховния стопански съвет...

Цола Драгойчева (к): Народния аршин за народни работници а не фашистки аршин.

Стоян Божков (ЗНП): Този е аршинът и на Дирекцията на електрификацията, където се казва, че до 1960 г. ще изградят електрификацията на България и ще похарчат скромната сума 10 билиона лева.

Цола Драгойчева (к): А кой работи и за кого?

Стоян Божков (ЗНП): Откъде ще ги вземат, не зная.

Един от мнозинството: Билиони ли?

Стоян Божков (ЗНП): Да, билиони. В законопроекта за изменение и допълнение на закона за приложение на общия градоустройствен план се предлагат, освен изменението, които са логична последица от това, че след него е излязъл и друг закон, с който трябва да се съобразят и настоящият законопроект, още и някои нови членове, алинеи и забелжки. Аз сега няма да се спирам подробно върху самото изменение на закона член по член, защото това ще стане при второто четене на законопроекта, а ще се спра само на някои очебийни и прозрачни намерения.

Един от мнозинството: Ха да видим!

Друг от мнозинството: Във вашите прозрачни глави все прозрачни намерения!

Стоян Божков (ЗНП): Ще се спра на новата буква „г“ в чл. I на предлагания законопроект, а именно: „Мероприятията на съответните организации, съюзи и други подобни, предвидени в плановете, приложени към наредбата-закон за изменение на общия градоустройствен план на Столичната голяма община, както и мероприятията, предвидени допълнително в подробните регулационни планове във връзка с нуждите на други обществени организации.“ В тази нова точка, г-жи и г-да народни представители, че казва: „Мероприятията на съответни организации, съюзи и други подобни.“ Аз искам да зная, кои са тези съответни организации? За кои организации се говори?

Един от мнозинството: За Общия съюз на българските кооперации например.

Стоян Божков (ЗНП): В българската държава ние познаваме: държавни, общински и обществени организации. За кои именно организации се касае тази буква „г“, където това се изразява с думата „съответни“? Или трябва да се впише в тази буква само „обществени организации“ и всички други да се заличат, или пък да се изброят всички организации, за които е мислено, когато е създаден този законопроект. И затова нашата парламентарна група протестира против едно такова беззаконие и създаване на партийни привилегии. Нашата парламентарна група желае и апелира, или да се впише само думата „обществени“, или да се изброят подробно всички ония организации, за които е мислено.

Предвижда се отменяването на чл. 6 на закона. Този член не бива да се отменя по никой начин, понеже без него ще се създаде хаос при застрояването. Без чл. 6 ще стане това, което стана през управлението на нашия любим учител и велик българин Александър Стамболийски. Той имаше високоблагородната инициатива да оземли, да задоми, да приюти всички прокудени българи, бежанци след войната, раздаде им места, които те впоследствие застроиха. Ние, неговите последователи, особено инженерите и архитектите, казваме: той направи добро, но той същевременно направи и зло, защото тогава се раздадох места безразборно, без план и без оглед на едно бързо благоустрояване. И сега виждате крайните квартали да гънат в кал и без елементарното благоустрояване. Този чл. 6 именно предвижда едно планомерно и постепенно отиване към периферията на града.

От името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз заявявам, че ние не одобряваме начина и реда, по който се процедира, а именно законопроекти от такова важно естество да се раздават един ден преди заседанието, в което ще се поставят на дневен ред и по този начин да не се дава възможност на народните представители да ги проучат основно и да се подготвят по тях.

Един от мнозинството: Така ли се оправдаваш?

Стоян Божков (ЗНП): Ето защо от името на нашата парламентарна група апелирам, за в бъдеще почитаемото правителство и председателството на Великото народно събрание да не допускат в дневния ред на Великото народно събрание законопроекти, с които не са сезирани съответните парламентарни комисии. (Смях и възгласи „Ха!“ от мнозинството)

Райко Дамиянов (к): Има правилник. Вземй да научиш най-напред правилника.

Цола Драгойчева (к): За тях няма правилник.

Стоян Божков (ЗНП): Въпросът за общия градоустройствен план на най-големия град в България, въпросът за изграждането и възстановяването на столица София не е един обикновен и дребен, а голям и важен общодържавен въпрос и затова не бива с такава лекота да се разглежда, предя да е внесен проект в парламентарната комисия на благоустройството.

Един от мнозинството: Законопроектът е внесен в Парламента. Как ще бъде внесен в комисията?

Стоян Божков (ЗНП): И затова от името на нашата парламентарна група — парламентарната група на българските селяни — повторно апелирам (Възражения от мнозинството и възгласи „Ей-й-й!“), да се върне законопроектът в парламентарната комисия по Министерството на благоустройството, която да го проучи основно и, ако има нужда, да го измени и допълни, и тогава да се впише в дневния ред на Великото народно събрание.

Само така ние ще разрешим най-добре и най-общополезно този важен държавен въпрос. (Ръкоплескания от опозицията. Смях сред мнозинството)

Един от мнозинството: Много лошо си си научил урока.

Председателствуваш Атанас Драгиев: Има думата г-н министър на благоустройството.

Министър Георги Драгиев: (Посрещнат с ръкоплескания) Г-жи и г-да народни представители! Министерството на благоустройството в 1934 г. състави и прокара през Народното събрание закона за застрояването на София. Този същият закон бил напълно поставен в действие от властта след преврата на 19 май същата 1934 г.

По създаването на този закон строежите и всички благоустройствени мероприятия се извършваха по общия закон за благоустройството на населените места, както и по един правилник.

Законът за застрояването на София от 1934 г. постановява: София в две години срок да се снабди с нов градоустройствен план. Това се налагаше поради обстоятелството, че планът, по който се

изграждаше нашата столица от освобождението и дотогава, не беше предвидил такова голямо разрастване на нашата столица.

Очевидно е, че с оглед на бързото разрастване на столицата на България трябваше да се състави един градоустройствен план, който да разреши големите проблеми, които се поставят винаги за столиците и големите градове на народите, а именно: да се разучат булевардите, площадите и улиците с оглед на нарастващото движение по тях, и то вече не на обикновени конски и волски кола, както беше в миналото, а на бързоходната моторна кола; също да се определи, съгласно новите изисквания на хигиената, на градоустройството, на архитектурата и т. н. необходимото пространство зелени площи — паркове, градини и др.; все с оглед на хигиената и градоустройството да се определят жилищните застроителни площи, търговските центрове, индустриалните зони, площи за земеделски терени, за минералните извори и т. н. — с един думка казано, да се разреши проблемата на плочоразпределението на града с оглед на едно нарастващо население до 700—800 хиляди жители.

Благоустройственият план трябваше да разреши и проблемата за разполагане на държавните и обществени сгради с оглед на ръста и културното развитие на нашата страна, а едновременно с това да установи режима за различните видове височини на държавни, обществени и частни сгради за различните строителни зони в чертата на Голяма София.

Вобщо тоя градоустройствен план, който трябваше да изработи Столичната община по силата на закона за застрояване на столица София, трябваше да разреши всички съвременни градоустройствени проблеми, които всякога се явяват за столиците на народите в процеса на тяхното бързо развитие.

За да се добие нашата столица с най-правилно разрешен градоустройствен план, законът изискваше, той да се обработи въз основа на един международен конкурс. Обаче управата на общината след 19 май 1934 г. възложи изработването на градоустройствения план на столицата на германския професор Мусман. Оттам се яви и названието „Мусманов план“. И ето този план биде изработен в 1941 г. и с закон от 5 април същата година се постави в пълно приложение за столица София.

Лесно е за разбиране от всички ни, че разработването на градоустройствения план от този германски професор е станало с оглед на тогавашните разбирания на фашистките правителства и на тогавашните разбирания за социална справедливост и правилно отнасяне към интересите на отделните лица.

9 септември 1944 г. донесе нови разбирания за устройство на държавата, обществото и градоустройството.

Независимо от това нашата столица, за нещастие, понесе тежки, разрушителни бомбардировки, които в някои части изменяха нейната физиономия.

Очевидно е, че отечественофронтовската власт, поела съдбините на българския народ след 9 септември, трябваше непременно да внесе съответните изменения и допълнения на софийския градоустройствен план с оглед на новите разбирания на новата държава, като, естествено, използва и обстановката на нанесените поражения от бомбардировките.

По тази причина Столичната община, със съгласието на Министерския съвет, устрои конкурс между българските архитекти за обмисляне и начертаване нов градоустройствен план през 1945 г.

Резултатите от конкурса бяха преценени от специално жури, назначено от Министерския съвет, което имаше за съветници най-вещите градоустроители на братския нам Съветски съюз — професор Шусе и професор Баланов.

Новият градоустройствен план, като резултат на този конкурс, биде узаконен с наредба-закон от 6 октомври 1945 г.

Считам за неизлишно да ви запозная с дефиницията „градоустройствен план“ и какви задачи той поставя.

За планирането на едно село е необходимо да се снемат предварително съществуващото положение на улици, площади, сгради и др., след което в канцеларията да се обработи и установи такъв нареденият регулационен план, който установява в подробности поддържаното положение на улиците и площадите и новообразуваните застроителни парцели. Това е то регулационният план.

За големите градове обаче, за да дойдем до регулационния план, трябва най-напред да разрешим градоустройствената проблема, именно — в големи линии да установим главните артерии, улиците, площадите, парковете, строителните зони и т. н., които начертаване става в големи штрихи, сигнатурно, а след като се узакони този градоустройствен план по реда на закон за благоустройството на населените места, става вече точното обработване на регулационния план, което иде да оточи размерите за площади, булеварди, улици и т. н. и да установи парцелите, без да изменя общите положения на градоустройствения план.

Очевидно е, че така разработеният градоустройствен план внася големи и съществени промени както за улиците — по отношение на тяхната ширина и направление — така и за площадите, парковете и строителните зони и др. Тези изменения се отнасят до разширение на улици, някъде до изместване на улиците изцяло, на площади, паркове и др. и следователно засягат частните имоти на гражданите: изменят разположението им с оглед на новата улична мрежа и ги поставят под специалния режим за застрояване на бъдещи сгради.

Очевидно е, че след узаконяването на градоустройствения план, който става основа за изработването на регулационния план, ще трябва специален закон да установи правилата за приложението на градоустройствения план.

И ето на 5 април 1941 г. биде обнародван законът за подобренето на общия градоустройствен план на Столичната голяма община (Голяма София).

Сега, след узаконяването на новия градоустройствен план, ние очевидно сме задължени да видоизменим, поправим и допълним този закон с нов — какъвто днес ви представяме на обсъждане. Предложеният ви законопроект е съставен с оглед на едно по-

справедливо, отношение към собствениците на имоти, които се застъпват от мероприятията на плана. Същият допълва и доразвива постановленията на действащия закон относно повишената стойност на частните недвижими имоти, произлязла от предвиденията на общия градоустройствен план или от специалните начини за застрояване. Вие знаете, че ако се открие някъде един площад, където досега не е имало, цената на околните имоти се повдига. Сега в законопроекта тя неща се уреждат.

Изхождайки от гледището за едно правилно обществено отношение към поставените проблеми, проектът предвижда и обезщетяване на собствениците, чийто имоти се обезщетяват вследствие преминаването им от строителни терени в земеделски такива. Проектът, като държи сметка за разрешаване на жилищния проблем, предвижда, да може, по решение на общинския съвет, да се задължат собствениците на празни парцели да ги застроят съгласно действащите строителни правила, като се дава възможност на нуждещите се да се снабдят със средства чрез сключване на ипотечни заеми. Изобщо предложеният ви законопроект създава правната основа за постепенното и цялостното изграждане на столицата на демократична България.

Едновременно с това предложеният ви законопроект цели да опрости процедурата по осъществяването на мероприятията, предвидени в градоустройствения план, като дава по-големи права на Градоустройствения съвет при Столичната община и на самия Общински съвет на същата, по която причина в чл. 1 след буква „в“ се добавя новата буква „г“, г-н Божков!

Сега съществуващият закон в чл. 2 определя сроковете, в които трябва да бъдат осъществени мероприятията на градоустройствения и регулационния планове, като се предвиждат 15 години за отчуждения във връзка с улици, площади, паркове и др., които се намират в урегулирани и застроени досега терени, а за ония, които се намират в неурегулирани или в регулирани, но незастроени досега терени — 25 години.

В чл. 2 от законопроекта, който ние ви предлагаме на обсъждане, предвиждаме съкратени срокове за осъществяване на тия мероприятия, като за ония имоти, които са понесли тежестта на разрушенията от бомбардировките, поставяме задължителен срок за осъществяване на тия мероприятия 5 години. Това значи, че общината или държавата ще трябва да осъществят отчуждения в тия парцели, постраждали от бомбардировката, в по-малък срок от 20 години, както предвижда сега съществуващият закон, за да може в тия 5-годишен срок собственикът да възстанови разрушенията, или да направи нова сграда, съгласно закона, ако общината или държавата се откажат от осъществяването на отчужденията.

Чл. 4 от настоящия законопроект предвижда съставянето на обща програма и на частна такава за осъществяването на мероприятията по градоустройствения план. Ние сега в законопроекта предвиждаме срок за съставянето на обща програма, който тече до края на 1948 г., като гарантираме осъществяването на реално наложилите се мероприятия с оглед на градоустройствения план и на нашите финансови възможности. Въвеждаме след чл. 4 на сега съществуващия закон нов чл. 4 с текст, който задължава държавата, общината и обществените учреждения, както и обществените организации, предвидени в чл. 1, буква „г“, на законопроекта, да предвидят в бюджетите си необходимите суми за осъществяване на съответните мероприятия по общия градоустройствен план, съобразно общата програма, по който начин съответното учреждение или организация отсега още, след влизането на настоящия законопроект в сила, ще си направи своята сметка, ще пренесе своите възможности, ще види, дали й е възможно, със средствата, с които разполага, да реализира в сроковете, предвидени по закона, мероприятията, от които ще се ползува, и ако установи, че няма да може да събере нужните средства за заплащане съответните стойности на отчуждените имоти, своевременно ще се откаже от тия мероприятия и ще даде възможност на съответния собственик да оползотвори имота си съобразно закона.

Другари! Другарят Божков подхвърли за обществените организации. В конституцията признаваме за обществени организации и кооперативните организации. Вие знаете, че напоследък дори се създаде и Центросъюз на кооперативните организации. Досегашните закони тях ги отричаха. Смятаха ги не като обществени, а като частни предприятия.

Никола Петков (ЗНП): Какво пречи да се изброят поименно?

Министър Георги Драгиев: Моля. — Чл. 5 на законопроекта предвижда по-гъвкава и компетентна процедура за приемането на общата и частните програми.

Чл. 35 се изменя и допълва с оглед на по-голяма справедливост при определяне повишената стойност. Също така и текстът на чл. 46 се изменя с оглед на една по-голяма справедливост при обезщетяването на собствениците заради обезщетяването на имотите им, ако, вследствие на предвиденията на плана, предназначенията на такива имоти е променено, като от строителен терен са обърнати в земеделски терен. Същото се отнася и за изменението на чл. 56, както и на чл. 60 и следващите.

С оглед на по-скоропното разрешаване проблемата за комуникацията в града, след чл. 93 се прибавят нови членове, които дават възможност на общината да осъществи по-рано прокарването на тротоарите под съществуващите сгради в форма на аркади.

Като съвсем нова материя в законопроекта се поставя текстът на чл. 96, по силата на който, по съответна преценка, укавана в същия текст, общината има право да задължи някой собственик да застроят съгласно закона своите парцели в определени части на града, и ако това те не сторят, да го извърши общината — така както е казано в текста — защото иначе се получава картината, че много ценни имоти в ценни чаршийски части на града дълги години стоят незастроени или са запущени със стари, малки, незначителни постройки, поради това, че собственикът не намира съот-

ветния интерес да извърши нов строеж, по който начин пречи на реализирането на градоустройствения план на столицата и на оформянето на предвидените силуети за сградите в тия места.

Чл. 98 урежда материята за ония имоти, в които не е осъществено отчуждението, предвидено в градоустройствения план, именно: как се връщат тия имоти на собствениците им и как се обезщетяват.

Изобщо, както и отначалото поменах, така предложеният ви законопроект е съставен с оглед на една по-голяма справедливост. Той отстранява препятствията за осъществяване мероприятията по градоустройствения план и създава правна основа за постепенното и цялостно изграждане на нашата столица.

След като ви направих горното изложение, моля, г-да народни представители, да гласувате и приемете представения ви законопроект.

Този законопроект, г-да народни представители, трябваше порано да бъде внесен, обаче по една или друга причина се бавеше. Трябваше да стане председател на Министерския съвет Георги Димитров, за да опъне някое и друго ухо и законопроектът да дойде тук в Народното събрание. (Ръкоплескания и веселост сред мнозинството)

Г-да народни представители! Аз моля всички — обръщам се и към вас, другари от опозицията — да гласувате законопроекта, защото той не е законопроект само на една партия или на една част от българското общество — той е законопроект на целия български народ, защото столицата ни е на целия български народ. (Ръкоплескания от мнозинството) Тоя законопроект е и ваш, другари! (Обръщайки се към опозицията) (Продължителни ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ Атанас Драгиев: (Звъни) Понеже няма записани други оратори да говорят, ще поставя законопроекта на гласуване.

Моля ония г-да народни представители, които приемат на първо четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за приложението на общия градоустройствен план на Столичната голяма община — Голяма София, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събраниято приема.

Моля г-да народните представители да се съгласят да се пререди точка пета от дневния ред и да се премине към следващата точка.

Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с това пререждане на дневния ред, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събраниято приема.

Минаваме към точка шеста от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение на закона за патентите за изобретения.

Моля г-на докладчика да докладва.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

ЗАКОН

за изменение на закона за патентите за изобретения.

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с прочетеното заглавие на законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събраниято приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

§ 1. В алинея втора на чл. 36 цифрата „25“ се заменя с „2.500“.

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат § 1, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събраниято приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

§ 2. В чл. 38 цифрата „5.000“ се заменя с „100.000“.

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат § 2, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събраниято приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

§ 3. В чл. 45 цифрата „1.000“ се заменя с „50.000“.

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат § 3, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събраниято приема.

Преминаваме към точка седма от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение на закона за търговските и индустриални марки.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

ЗАКОН

за изменение на закона за търговските и индустриални марки.

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с прочетеното заглавие, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събраниято приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

§ 1. В чл. 20 думите: „50 лева златни“ се заменят с „5.000 лв.“. „40 лв. златни“ се заменят с „4.000 лв.“.

Председателствуващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат § 1, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

„§ 2. В чл. 37 думите: „30 лв. златни“ се заменят с „3.000 лв.“

Председателствуващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат § 2, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

„§ 3. В чл. 45 цифрите „2.500 до 20.000“ се заменят с „5.000 до 100.000“, а цифрата „15.000“ се заменя с „50.000“.

Председателствуващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат § 3, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка осма от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за индустрията.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

ЗАКОН

за изменение и допълнение на наредбата-закон за индустрията.

Председателствуващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат прочетеното заглавие, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

„§ 1. В буква „в“ на чл. 10 цифрата „500“ се заменя с „10.000“, а цифрата „200“ се заменя с „5.000“.

Председателствуващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат § 1, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

„§ 2. В алинея първа на чл. 18 цифрата „300“ се заменя с „3.000“, а в забележката към същия член думата „петдесет“ се заменява с „1.000“.

Председателствуващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат § 2, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

„§ 3. Към чл. 51, се прибавя следната нова алинея:

Към молбата за отчуждаване място, съгласно членове 49, 50 и 51 на Закона за вносен лист за внесена в Българската народна банка в на държавното съкровище такса в размер на 10.000 лв.; вноската такса не подлежи на връщане и когато искането за отчуждаване не бъде уважено.“

Подпредседател: АТАНАС ДРАГИЕВ

Председателствуващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат § 3, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): В § 4 комисията направи една техническа поправка. След поредицата от точки 1—10 следват точки 12, 13, 14 и 15, вместо — при старата редакция — точки 11, 12, 13 и 14, и § 4 приема следната редакция: (Чете)

„§ 4. В чл. 59:

т. 1.	цифрата	10.000	се заменя с	100.000
т. 2.	„	25.000	„	100.000
т. 3.	„	5.000	„	10.000
т. 4.	„	5.000	„	100.000
т. 5.	„	10.000	„	50.000
т. 6.	„	10.000	„	100.000
т. 7.	„	50.000	„	100.000
т. 8.	„	10.000	„	200.000
т. 9.	„	100.000	„	500.000
т. 10.	„	20.000	„	200.000
т. 12.	„	5.000	„	200.000
т. 13.	„	20.000	„	300.000
т. 14.	„	50.000	„	200.000
т. 15.	„	10.000	„	100.000

Председателствуващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат § 4, както се докладва, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

„§ 5. В чл. 61 цифрата „5.000“ се заменя с „100.000“.

Председателствуващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат § 5, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Христо Юруков (р): (Чете)

§ 6. В чл. 62, алинея втора, цифрата „500“ се заменя с „5.000“.

Председателствуващ Атанас Драгиев: Моля ония г-да народни представители, които приемат § 6, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Дневният ред на днешното заседание е изчерпан.

Следващото заседание ще стане утре, петък, 24 януари, в 15 ч. със следния дневен ред:

1. Одобрение решенията на прошектарната комисия, взети в заседанието ѝ на 12 декември 1946 г., протокол № 1.

Второ четене на законопроектите:

2. За допълнение на наредбата-закон за амнистия от 8 септември 1944 г.

3. За изменение и допълнение на закона за имуществата, собствеността и сервитутите.

Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с този дневен ред, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 18 ч. 40 минути)

Секретари: { ЯНИ ЯНЕВ
ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ

Началник на Стенографското отделение: ТОДОР АНГЕЛИЕВ